

DAGSORDEN |SON| Kommunestyret (2015-2019) d. 25-04-2018

Mødedato Onsdag d. 25. april 2018 kl. 18:00

Mødested Songdalen rådhus Juvet.

Indholdsfortegnelse

Program for møtet.....	3
Interpellasjon.....	5
Godkjenning av protokoll.....	6
Fastsetting av valgdag for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019.....	7
Agder Energi - ny viljeserklæring.....	8
Finsland idrettspark - utbygging trinn 1 - behov for oppfinansiering.....	9
Årsrapport Avfallsplan 2017-2020.....	16
Avfallsteknisk norm.....	17
Avslutning av investeringsprosjekter - april 2018.....	19
Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune 2018.....	23
Oversikt over befolkningens helse -en vurdering av årsaker og konsekvenser.....	27
Opphør av arbeidsforhold grunnet alder. Lokal arbeidsgiverpolitikk knyttet til aldersgrense, særalde	30

MØTEINNKALLING

Kommunestyret

Dato: 25.04.2018 kl. 18:00
Sted: Songdalen rådhus Juvet.
Arkivsak: 18/00002
Arkivkode: 033

Ved kommunestyrets begynnelse gjennomføres det inntil 30 min. åpen spørretid i kommunestyresalen for personer bosatt i kommunen. Spørsmålet som ønskes besvart må være avtalt/avklart med ordfører før møtets begynnelse.

Eventuelle forfall må meldes snarest.
Vararepresentanter møter etter nærmere innkalling.
Sakslisten er utlagt til offentlighet i rådhuset, på bibliotekene og www.songdalen.kommune.no

SAKSKART			Side
Program for møtet			
Orienteringer:			
• Agder Energi v/ledelsen • Leder av tjeneste og levekårskomiteen Anders Ramsland – oppfølging av kommunestyrets bestilling vedr. uroen ved Finsland skole • Kommunereformen			
Interpellasjon			
1/18	16/00739-51	Interpellasjon	5
Godkjenning av protokoll			
3/18	18/00002-17	Godkjenning av protokoll	6
Referatsaker			
7/18	18/00302-1	Fastsetting av valgdag for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	7
Saker til behandling			
16/18	18/00275-1	Agder Energi - ny viljeserklæring	8
17/18	16/00496-39	Finsland idrettspark - utbygging trinn 1 - behov for oppfinansiering	10
18/18	16/02323-13	Årsrapport Avfallsplan 2017-2020	19

19/18	17/01503-2	Avfallsteknisk norm	21
20/18	18/00316-1	Avslutning av investeringsprosjekter - april 2018, omdisponering av ramme	24
21/18	16/02767-24	Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune 2018	30
22/18	17/01035-5	Oversikt over befolkningens helse -en vurdering av årsaker og konsekvenser	34
23/18	16/02671-15	Opphør av arbeidsforhold grunnet alder. Lokal arbeidsgiverpolitikk knyttet til aldersgrense, særaldersgrense og pensjonistavlønning.	38

Songdalen kommune, 13.april 2018
Johnny Greibesland
Ordfører

Reidun Fredriksen
Form.skap.sekr.

Dato 13. april 2018
Saksnr.: 16/00739-51
Saksbehandler Reidun Fredriksen

Saksgang
Kommunestyret

Møtedato
25.04.2018

Interpellasjon

Forslag til vedtak

[Skriv inn forslag til vedtak](#)

Anders Ramsland, H – Interpellasjon mobildekning

Dato 21. mars 2018
Saksnr.: 18/00002-17
Saksbehandler Reidun Fredriksen

Saksgang
Kommunestyret

Møtedato
25.04.2018

Godkjenning av protokoll

Forslag til vedtak

[Protokoll fra møte 21.3.18 godkjennes](#)

Fastsetting av valgdag for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019

Dato 13. mars 2018
Saksnr.: 18/00275-1
Saksbehandler Arild Andresen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

09.04.2018
25.04.2018

Agder Energi - ny viljeserklæring

Forslag til vedtak

Kommunestyret gir ordfører fullmakt til å signere ny viljeserklæring på eiermøte 25.5.2018 i tråd med anbefalingen fra arbeidsutvalget.

Sammendrag

De 30 Agder-kommunene eier til sammen ca. 54,5% av aksjene i Agder Energi. Det ble gjennomført eiermøte 2.mars 2018 der arbeidsutvalgets anbefaling om forlenget viljeserklæring knyttet til videre eierskap i Agder Energi ble lagt frem. Forslaget representerer ingen endringer i forhold til dagens gjeldende avtale, utover at avtalen prolangeres med 4 år.

Vedlegg:

Epost ny viljeserklæring om eierskap i Agder Energi.msg
saksframlegg til kommunen_ny viljeserklæring 2018[6] - Skrivebeskyttet.pdf
Avtale viljeserklæring Agder energi eierkommuner 2018-2022.docx

Bakgrunn for saken

Songdalen kommune eier 1,496% eierandel Agder Energi AS. Sammen med de øvrige kommuner på Agder har de 30 kommunene samlet ca. 54,5% eierandel. Resterende 45,5% eies av Statkraft Holding AS. Statkraft kjøpte sine andeler fra kommunene i 2001. Helt siden dette tidspunktet har kommunene gjennom ulike viljeserklæringer forpliktet seg til fortsatt å være eiere i selskapet. Gjeldende viljeserklæring om eierskap gjelder frem til 01.07.2018. Vedlagte forslag om forlengelse av avtalen gjør at den gjelder frem til 01.07.2022. Rådmannen kjenner ikke til at noen av de 30 kommunene på Agder motsetter seg denne forlengelsen av viljeserklæringen.

Som en følge av kommunesammenslåingen vil nye Kristiansand kommune eie ca. 8,3% av selskapet fra 01.01.2020.

Våren 2015, ble det besluttet ny utbyttmodell for selskapet, og endres ikke som en del av denne saken.

Dato 21. februar 2018
Saksnr.: 16/00496-39
Saksbehandler Harald Hinna

Saksgang

Kultur- og utviklingskomiteen
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

08.03.2018
11.04.2018
25.04.2018

Finsland idrettspark - utbygging trinn 1 - behov for oppfinansiering

Forslag til vedtak

Kultur- og utviklingskomiteen anbefaler at Formannskapet fatter følgende innstilling til kommunestyret:

1. Finsland idrettspark – trinn 1 bygges som vist med samlet prosjektkostnad kr. 10,65 mill.
2. Behovet for oppfinansiering på kr. 7,85 mill. finansieres som vist i saken.
3. Rådmannen får fullmakt til å foreta økt låneopptak med kr. 3,761 mill. i tråd med finansieringsplanen.

Sammendrag

I utarbeidet forprosjekt for Finsland Idrettspark er det vist en trinnvis utbygging i 3 trinn. For å realisere trinn 1, som inneholder nærmiljøanlegg, liten løpebane, infrastrukturanlegg og kunstgressbane, er behovet for oppfinansiering kr. 7,85 mill.

Bakgrunn for saken

I økonomiplanen for 2018-2021 vises det til at det skal lages en egen sak til kommunestyret med bakgrunn i mulighetsstudie som er laget.

Prosjektet startet opp med at Framsteg IL, i oktober 2014, laget en prosjektbeskrivelse for Finsland Idrettspark. Denne viste fremtidige idrettsanlegg og hvordan en så for seg utnyttelsen av området rundt Finsland skole.

Finansieringsplanen den gang var bygge på en tre-delning mellom idrettslag, kommunen og spillemidler. I mulighetsstudien ble det stipulert ett beløp på for entreprenørkostnadene på 5,348 millioner kroner. For å kunne gjennomføre dette i kommunal regi, ble det stipulert utgifter til forprosjekt, prosjektering, prosjekt- og byggeledelse, anskaffelseskostnader, marginer mv, på til sammen 2,453 mill. kroner.

Utfra dette ble det i økonomiplanen for 2016-2019 lagt inn 0,3 mill i 2016 – 2,87 mill i 2017 og 4,613 mill i 2018, totalt 7,783 mill kr.

I økonomiplanvedtaket i desember 2016, for perioden 2017-2021, ble opprinnelig bevilging på 7,783 mill. endret til 2,5 mill. (netto ramme) samt at Kultur- og utviklingskomiteen skal ha funksjonen som styringsgruppe for prosjektet.

Prosjektavdelingen overtok prosjektledelsen sommeren 2017 og i august/september ble det avholdt en konkurranse for å anskaffe en konsulent til å lage en plan og et forprosjekt for området.

Involvering av dag- og kveldsbrukere

Idrettslaget og skolen har i forprosjektet vært representert med Espen Slottet, som har kommet med flere innspill og ideer til planen og sørget for forankring lokalt.

Tippemidler

Idrettsrådgiver Mats Dahl Aanonsen fra Vest-Agder fylkeskommune har under prosessen vært i dialog med konsulenten og antatte tilskudd er utarbeidet i samråd med fylkeskommunen. Prosjektet ble forelagt Kultur- og utviklingskomiteen første gang 12. oktober, der Norconsult AS v/Michael Klages, presenterte planen og kalkyle på opparbeidelse. Komiteen kom mange positive tilbakemeldinger på planen, men var bekymret for kostnadsbildet. Det ble bedt om å komme tilbake med en plan som viste en trinnvis utbygging, noe som ble gjort den 30. november. Prosjektet ble også tatt opp i administrativ byggenemnd 3. november, der en trinnvis utbygging og tilhørende kalkyler ble presentert.

Trinnvis utbygging - fremdrift

Trinn 1 anbefales bygget ut i 2018/2019.

Dette omfatter 7'er kunstgressbane med flomlysanlegg, tennisbane med flomlysanlegg, nærmiljøanlegg/aktivitetsanlegg med mulighet til 100 m løpsøvelser, basket og 3'er fotball med belysning, sandvolleyballbane med belysning, delvis opparbeidelse av fremtidig asfaltert rundløype. Byggetrinn 1 sørger også for nødvendig underjordisk infrastruktur for klubbhuset og fremtidige anlegg forbi dette byggetrinnet.

Utbyggingen innehar kantavslutninger og kvaliteter som gjør at resten av anlegget på Finsland kan brukes uavhengig av hverandre.

De neste trinn er også avhengig av økonomisk innsats av kommunen der trinn 2 gir en økt satsing og tilrettelegging på friidrettsaktiviteter. Det anbefales at dette trinnet startes opp i løpet av en 5 års periode.

Trinn 3 er mest avhengig av når idrettslaget ønsker å bygge nytt klubbhus/tribuner i tillegg til at det blir anlagt en asfaltert rundløype. Anbefales å bygges ut i løpet av en 10 års periode.

Driftskostnader

Det vil tilkomme løpende utgifter til strøm (lys), vedlikehold av banedekke/granulathåndtering, fastmontert utstyr mm. Det er etterspurt nøkkeltall fra Kristiansand kommune, men dette er ikke mottatt pr dato. Ut fra egne erfaringstall (Ingeniøravdelingen) for anlegget på Hortemo, antas det årlige driftsutgifter på ca. 100.000,-

Vinterbruk

Det er ikke medtatt kjøp av egnet utstyr og økte drifts- og vedlikeholdskostnader for å kunne bruke banen i vintersesongen. Skal banen brøytes må det anskaffes traktor og tilhørende utstyr som kan brukes på kunstgress. Kostnader for dette er ikke medregnet og en antar en pris på 1 000 000,- for traktor og 250 000,- for utstyr. Drift- og vedlikeholdskostnadene for vinterbruk antas å utgjøre fra 50-75 000,- pr år.

Hvis en tilrettelegger for vinterbruk, må en også ta med i betraktning at denne type baner er uheldig å brøyte da det blir stor slitasje på banen og banedekke. Kristiansand kommune brøyter ikke banene de 2-3 første årene pga dette. Ved normal bruk må gresset skiftes etter ca 10 år men ved vinterbruk vil man kunne risikere utskifting tidligere enn dette.

I vurderingen om en skal legge til rette for vinterbruk på denne banen må en også ta med at det også vil få betydning av bruken og økte kostnader for de andre baner vi har, så som den nye kunstgressbanen på Hortemo og de mindre banene vi allerede har på SUS og Tunballen.

Planlagte tiltak i forhold til granulathåndtering

Prosjektet har hele tiden hatt fokus på at Finsland idrettspark planlegges mht. å hindre spredning av granulater til omgivende terreng. Norconsult har derfor under detaljprosjekteringen utarbeidet anleggstekniske løsninger som bidrar til at granulat ikke kan komme på avveier.

Finsland idrettspark er planlagt bygd opp med åpen overbygning, der nedbør kan trenge gjennom

massene og infiltrere i grunnen. Det skal brukes masser av pukk uten finstoff som forkiles i toppen. Et avsluttende lag av drengsalfalt danner det øverste laget i oppbygningen. De ulike idrettsdekkene av kunstgress og plasstøpte kunststoffdekker legges ut på drengsalfaltlaget.

Kunstgressbane / Fotballbane

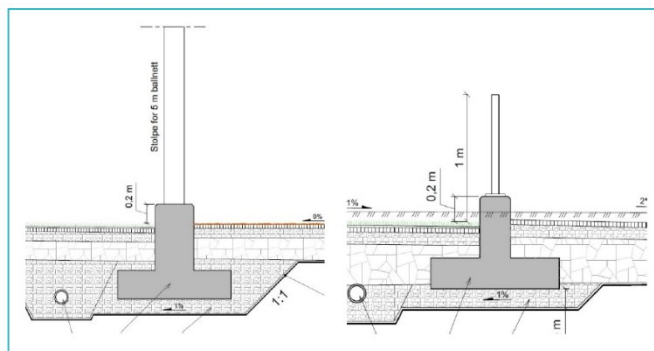
Det er planlagt å legge kunstgress med ifyll av kvartssand og granulat på støtdempende underlag. Av den grunn vil det være nødvendig å etablere fysiske tiltak som hindrer granulatspredning. Konkret er det planlagt følgende tiltak:

Ringmur

Det er planlagt å ramme inn kunstgressbanen med betongmur og gjerde. Toppen av betongmuren skal ligge ca. 20 cm over kunstgressdekket, og vil så hindre vandring av gummigranulat ut av banen. Ringmuren vil videre bidra til å hindre at løv og nåler som ligger på bakken utenfor muren, blåses inn på fotballbanen.

Ringmuren utformes med tykkelse 40 cm på begge kortsider av banen, der 5 m høyt ballfangernettet settes opp.

Ringmuren skal ha tykkelse 25 cm på begge langsider av banen, der 1 m høyt gjerde settes opp, jf. figur 1

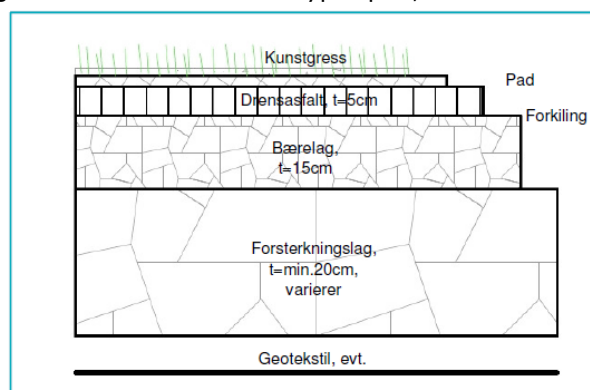
Figur 1 Ringmurer

Støtdempingslag (pad)

Paden er et mykt perforert underlag under kunstgresset. Det finnes ulike typer pad, f.eks.

plasstøpte, prefabrikerte med og uten strukturert overflate. Paden bidrar til å opprettholde spillegenskaper og funksjonskrav. Paden bidrar videre til at mengde gummigranulat kan reduseres med inntil 50% (forutsatt 15 mm frihøyde, 15 mm sand og stråhøyde 45 mm vs. 60 mm ved kunstgress uten pad).

Kunstgressbanen på Finsland planlegges anlagt med prefabrikkert pad i oppbygning som vist i figur 2.

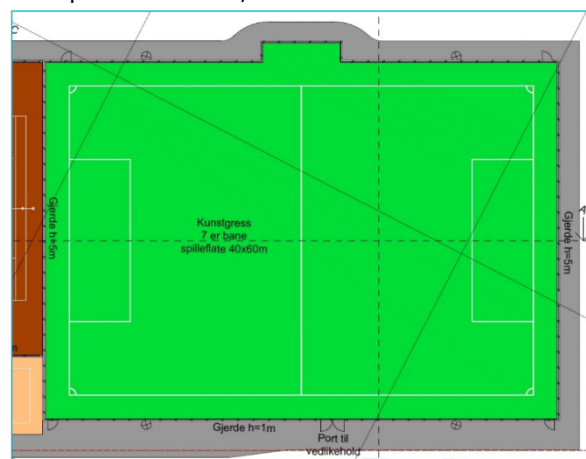
Figur 2 Prinsipp oppbygning

Sikkerhetssoner

Kulturdepartementets krav til sikkerhetssonens bredde på 7'er baner, er 3 m. I dette tilfellet planlegges kunstgress på hele bredden av sikkerhetssonen, lagt helt inntil ringmuren. Granulat som eventuell flytter på seg vil bli liggende på kunstgresset og kan lettere fordeles ut i banen igjen.

Ved vinterbruk kan snøen lagres i sikkerhetssonen og banen snevres inn til anbefalte minimumsmål for 7'er baner 35x55 m. Det vil da være 8 m plass til snølagring på alle sider av banen. Dette er viktig med tanke på å holde snøen innenfor ringmuren. Når snøen smelter vil omtrent rent granulat ligge igjen på gresset.

Figur 3 viser utformingen.

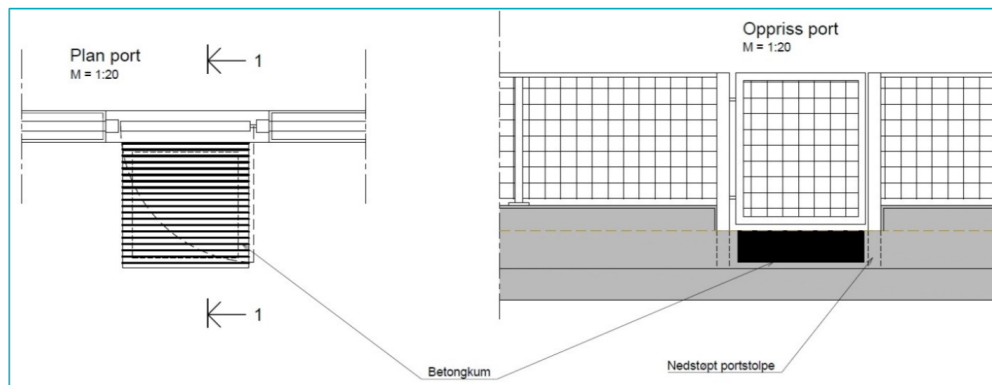

Figur 3 Sikkerhetssonen helt inntil ringmuren

Definerte inn- og utganger / Port til vedlikeholdsmaskin

Granulatspredningen unngås mest effektivt ved plassering av definerte inn- og utganger, med et tilstrekkelig antall gangporter, hensiktsmessig plassert rundt banen. Det er planlagt å plassere 4 stk. gangporter rundt banen samt granulatoppsamlingskummer med fotskraperist og filterinnlegg i hver gangport. Det kan i tillegg være hensiktsmessig å supplere gangportene med f.eks. benk og skobørster, der spillere skal fjerne granulatet fra klærne og sko, rett i oppsamlingskummen. Disse kumløsningene må vedlikeholdes av vedlikeholdsansvarlig med jevne mellomrom.

Slike løsninger er etablert i nye Moan stadion i Levanger og ved nye kunstgressbaner i Oslo.

Figur 4 Gangporter m/grulatoppsamlingskum

Ifm. inn- og utkjøring av vedlikeholdsmaskiner gjennom porten, er det ikke planlagt granulatoppsamlingskummer. Det vil være mer hensiktsmessig å etablere gode vedlikeholdsrutiner og -instrukser, for vedlikeholdsansvarlig. Granulatresten som ligger på vedlikeholdsutstyr skal feies av innenfor kunstgresset, før utstyret forlater porten.

Bruks- og vedlikeholdsrutiner må utarbeides av anleggseier i enighet om med klubben. Klubben må få ansvar å sørge for opplæring og bevisstgjøring i klubbens strukturer og ledd, overfor medlemmene, trenere og brukerne.

Granulat og kunstgress

Den billigste varianten av granulat, er det medieomtalte SBR granulatet, produsert av oppmalte bildekk (et resirkuleringsprodukt). Kunstgressbanen på Finsland planlegges med denne type granulat.

Andre granulattyper som EPDM eller TPE, er produsert av nye råvarer.

Granulatspredningsproblematikken vil være den samme. Når det gjelder biologisk nedbrytbare granulattyper, henvises det til skriv fra Miljødirektoratet hhv. Miljødirektoratets prosjekt

“Environmentally friendly substitute products for rubber granulates as infill for artificial turf fields”.

Det må velges et slitesterkt kunstgress med høy stråtetthet, høy stråvekt/m² og høy stråtykkelse. Høy stråtetthet minimerer mengden granulat. I tillegg vil det være hensiktsmessig å legge et 15 mm kvartssandlag i bunnen av gresset. Stråhøyden vil ligge mellom 40-45 mm.

Drens- og overvannssystem

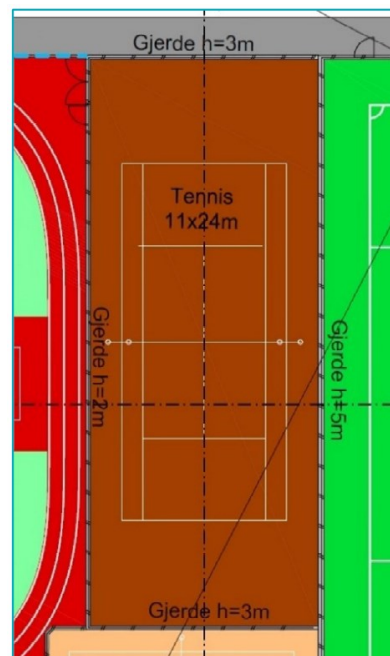
Banen er planlagt bygget opp selvdrenerende. I tillegg planlegges dreneringsledninger/-grøfter til drenering av traubunn. Det etableres vedlikeholdskummer for drens-systemet med åpne lokk under kunstgresset. Sandlaget i bunnen av kunstgresset vil ha en filtervirkning, og vil holde tilbake granulatet. Kunstgresset i sikkerhetssonen åpnes ved kumløkkene i en bred stripe, helt inntil ringmuren. Kunstgresset kan klappes opp dersom det er nødvendig med tilgang til drens-systemet.

Tennisbane

Det er planlagt å legge tennisbelegg av rødt kunstgress med ifyll av kvartssand, evt. kvartssand med rød syntetisk cover som ifyllmaterialet. Slike typer dekke krever svært lite vedlikehold og lite etterfyll av sand. Kunstgresset har lav stråhøyde (ca. 12 – 14 mm). Det vil ikke være nødvendig å etablere vanningsanlegg. Banen må kostes før bruk. Løsningen er et svært robust og godkjent system og Norconsult har drøftet dette med anleggsansvarlig i Norges Tennisforbund.

Prinsippene for å hindre granulatspredning fra tennisbanen vil være de samme som for kunstgressbanen. Det er planlagt å etablere:

- Ringmur b=25 cm, h=20 cm over tennisbelegget.
- Inngjerding med 3 m høyt gjerde på kortsidene og 2 m høyt gjerde på vestre langsiden. Den østre langsiden vil være avgrenset med fotballbanens ballfangernett.
- Definert inn-/utgang med granulatoppsamlingskum og fotskraperist.
- Drens-/overvannskum under kunstgressdekket.

Figur 5 Tennisbane

Tennisbanen planlegges ikke brukt vinterstid. Av den grunn er det ikke avsatt areal til snølagring.

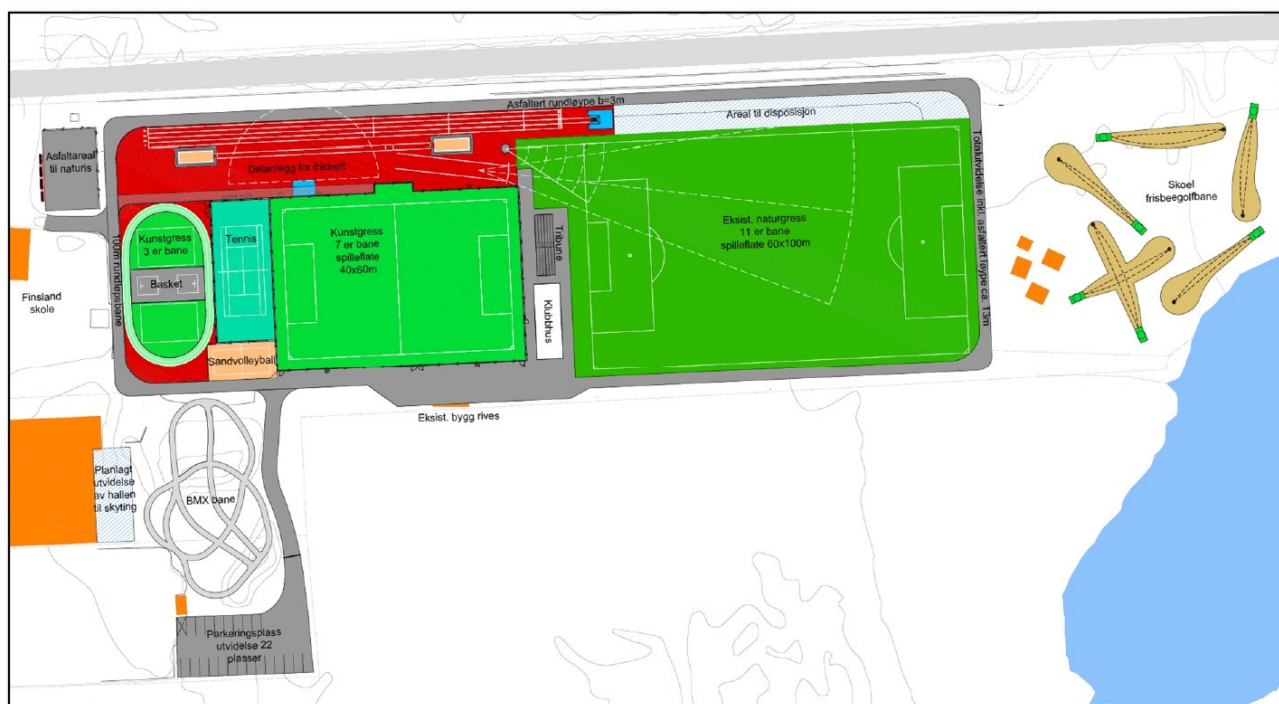
Nærmiljøanlegg

I prosjektet har vi ønsket å redusere antall kantavslutninger og antall ulike beleggtypen på nærmiljøanlegget. Nærmiljøanlegget planlegges nå med kun plasstøpt kunststoffdekke i forskjellige farger. Det er ikke nødvendig med granulathåndteringstiltak for denne anleggstypen.

Figur 6 Nærmiljøanlegg

Plan som viser anlegget ferdig utbygd:

Kalkyler og behov for oppfinansiering

Trinn 1

Trinn 1 har en kalkulert brutto kostnad på kr. 10,65 mill.

Entreprenørkostnader er stipulert til kr. 8,875 mill. og byggherrekostnader som prosjektering, prosjekt- og byggeledelse samt marginer/reserver til kr. 1,775 mill.

Det er antatt at trinn 1 utløser kr. 1,959 mill. i spillemidler og at mva utgjør kr. 2,13 mill.

Prosjektet har i dag en nettobevilgning på kr. 2,50 mill. i tillegg til forprosjekt på kr. 0,30 mill.

Dette gir følgende økonomisk oppstilling for trinn 1:

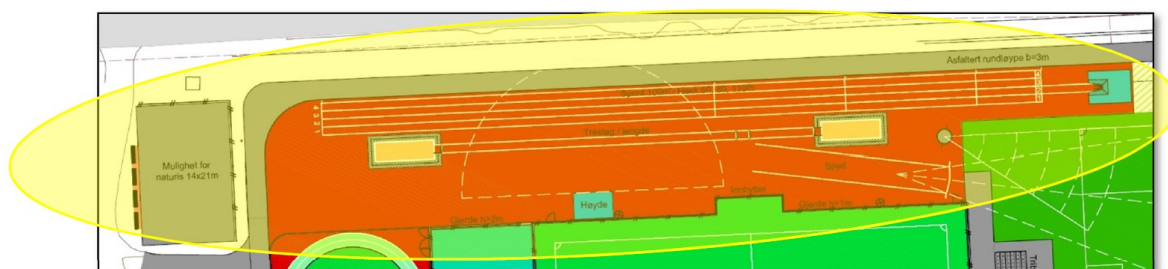
Kostnadsdel	Beløp
Entreprenør	8 875 000,-
Byggherre	1 775 000,-
Prosjektkostnad	10 650 000,-
Bevilgning 2016	300 000,-
Bevilgning 2018 (netto)	2 500 000,-
Delsum	2 800 000,-
Behov for oppfinansiering	7 850 000,-
Finansiering:	
Tilskudd	1 959 000,-
Antatt mva komp	2 130 000,-
Delsum	4 089 000,-
Nettosum	3 761 000,-

Trinn 2:

Etter at byggetrinn 1 er realisert vil en del av den eksisterende grusbanen stå igjen. Utbyggingen av denne delen med et delanlegg for friidrett, vil være et naturlig skritt for utnyttelse av resten av arealet. I tillegg kan skøytearealet med naturislegging legges inn i byggetrinn 2.

Delanlegget består av kule- og spydkast, lengdehopp og tresteg, høydehopp. Stavhopp, oppvarmingsareal og sprintareal (100 m) samt baner for 60, 80 og 110 m hekk.

Byggetrinnet omfatter bl.a. også etableringen av solide kantavslutninger. Disse vil bidra til å kunne utvide anlegget videre uten å få setningsskader på allerede etablerte delelementer.

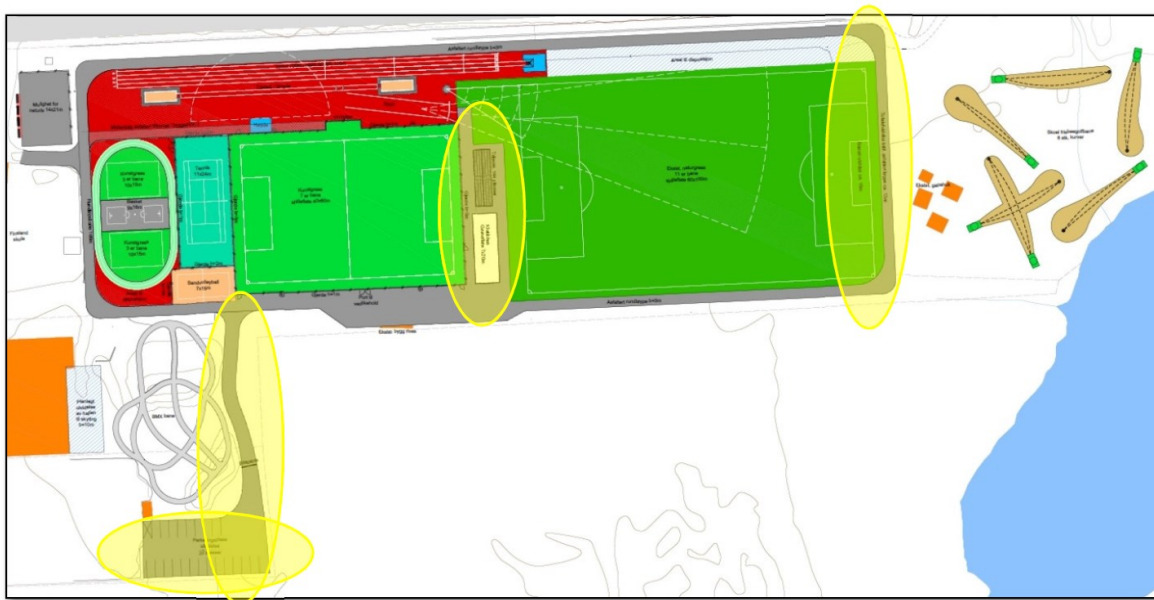
I forbindelse med etablering av delanlegget for friidrett, vil det være nødvendig å fjerne masser i gressarealet, parallelt med fylkesveien. Disse massene vil kunne benyttes til å utvide naturgressbanen. Utvidelsen av naturgressbanen er nødvendig for at spilleflata på naturgressbanen som minimum kan ha dimensjon 60x100 m, pluss sikkerhetssoner som tilfredsstiller NFFs krav. Det er videre nødvendig å ta i bruk ca. 20 m av naturgressbanen på vestre kortsida når klubbhuset og tribunen plasseres som planlagt, jf. byggetrinn 3.

Trinn 2 er kalkulert til 5,7 mill. Tippemidler er kalkulert til ca. 1,3 mill.

Trinn 3

Byggetrinn 3 kan omfatte etablering av klubbhuset, tribunen og utvidelsen av parkeringsplass samt ny atkomstvei. Ved etablering av klubbhuset og tribunen vil ca. 20 m av naturgressbanen tas i bruk ifm. etablering av bygningsmasse og tilgjengeligheten rundt. Utvidelsen av naturgressbanen vil være nødvendig for å oppnå spilleflate 60 x 100 m.

Trinn 3 er kalkulert til ca. 10,4 mill. Tippemidler er her beregnet til ca. 3,5 mill. Det er i dette trinnet idrettslaget ser for seg dugnadsinnsats, med noe egenkapital og egeninnsats til bygging av klubbhus og tribuner.

Øvrige delelementer som BMX, utvidelsen av hallen, frisbeegolf og den resterende delen av den asfalterte rundløypa er ikke kalkulert pr dato

Dato 19. mars 2018
Saksnr.: 16/02323-13
Saksbehandler Inger Johanne Larsen

Saksgang
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
09.04.2018
25.04.2018

Årsrapport Avfallsplan 2017-2020

Forslag til innstilling

1. Kommunestyret godkjenner årsrapporten for avfallsplan 2017-2020.

Sammendrag

Styret i Avfall Sør vedtok 1. mars 2018 «Årsrapport Avfallsplan 2017-2020» og har sendt den til eierkommunene for politisk behandling.

Vedlegg:

Epost årlig rapportering på Avfallsplan 2017-2020.msg

Stysak AS 06 - 2018 Årsrapport Avfallsplan 2017-2020.docx

Stysak AS 06 - 2018 Vedlegg 2 Rapport fra Mepex vedr. biogass og Biogass-substrat.pdf

Stysak AS 06 - 2018 Vedlegg 1 Styresak fra Avfall Sør AS vedr. bruktbutikk.docx

Bakgrunn for saken

Kommunestyret vedtok 14.12.2016, sak 72/16 Avfallsplan for Avfall Sør 2017-2020.

Avfallsplanen inneholder en rekke tiltak som er sortert under seks målsettinger, for at formålet med tiltaket skal synliggjøres.

- MÅL 1: Videreføre dagens servicegrad med økt fokus på kost/nytte
- MÅL 2: Videreutvikle tjenestetilbudet for å få økt kontroll med husholdningsavfall
- MÅL 3: Økt bruk av nedgravde avfallsløsninger
- MÅL 4: Nye løsninger for å effektivisere innsamling og avfallsbehandling
- MÅL 5: Økt materialgjenvinningsgrad for husholdningsavfall
- MÅL 6: Følge myndighetskrav knyttet til miljø og ressurser

Årsrapporten gir en gjennomgang av status for tiltak, for de spesifiserte målsettinger.

I tillegg er det egne kapitler om hvordan selskapet jobber med kommunikasjon og samfunnsansvar.

Dato 19. mars 2018
Saksnr.: 17/01503-2
Saksbehandler Inger Johanne Larsen

Saksgang
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
09.04.2018
25.04.2018

Avfallsteknisk norm

Forslag til innstilling

1. Songdalen kommune vedtar forslaget til Avfallsteknisk norm.

Sammendrag

Avfall Sør har utarbeidet et forslag til revidert avfallsteknisk norm for Kristiansand, Songdalen, Søgne og Vennesla.

Normen

- stiller krav til avfallsløsning
- beskriver hensyn som må tas i forbindelse med planlegging
- fordeler ansvar og oppgaver mellom utbyggere, kommunen og Avfall Sør, både i plan- og etablering-, og driftsfase.

De viktigste endringene gjelder forhold knyttet til nedgravde avfallsløsninger.

Vedlegg:

E post melding
Forslag til revidert avfallsteknisk norm

Bakgrunn for saken

Avfallsteknisk norm ble vedtatt av eierkommunene i 2013. Normen er rettet mot kommunale planleggere og private utbyggere. Formålet med normen er å hjelpe kommunene med å stille riktige krav til ulike renovasjonsløsninger i forbindelse med nybygging- eller rehabilitering av bolig- og næringsbygg.

I normen står det at «*Det skal foretas en samlet gjennomgang og oppdatering etter to års bruk av normen i kommunene*». Denne gjennomgangen ble startet i 2015. Forslag til revidert norm ble sendt på høring i desember 2015, basert på erfaringer med hva som fungerer og ikke fungerer, innspill fra planleggere i kommunene og gjennomgang med administrativt utvalg i Avfall Sør (AU). Det var spesielt i forbindelse med nedgravde løsninger det var behov for tydeligere retningslinjer.

Under den åpne høringsrunden, der normen ble sendt til utbyggere, arkitekter og andre aktuelle brukere, kom det kun innspill fra kommunene. Det var i stor grad enighet i endringene, men likevel var det behov for ytterligere modningsarbeid internt i Avfall Sør og i samarbeidet med planavdelingen i kommunene. Andre endringer i Avfall Sørs drift, som innføring av henteordning for

plastemballasje og rammeavtale for innkjøp av nedgravde containere, har også blitt inkludert i normen etter høringsrunden. Det er også tatt høyde for at henteordning for glass- og metallemballasje skal etableres.

Endringer

De vesentligste endringene som er gjort gjelder

- **Krav til nedgravde løsninger:** I gjeldende norm står det at nedgravd containerløsning «*kan benyttes for fellesløsninger fra ca. 35 boenheter*». Dette er nå erstattet med følgende krav:

Alle nye utbyggingsområder med flere enn 20 boenheter skal vurdere nedgravd løsning. Løsningen kan velges dersom avstandskrav fra ytterdører til avfallspunktet er <100 m. Dersom det uansett skal etableres fellesløsning bør nedgravd løsning velges.

Nye utbyggingsområder med flere enn 30 boenheter skal ha nedgravd løsning dersom følgende krav kan oppnås:

- Avstandskravet på maksimum 100 m fra boenhet til avfallspunkt (ref. Vedlegg A.2.1).
- Minimum 20 boenheter per avfallspunkt.

- **Bedre ansvars- og oppgavefordeling mellom Avfall Sør, kommunene, utbyggere og boligeiere:** Utbygger står ansvarlig for å få valgt løsning godkjent av Avfall Sør før den legges inn i reguleringsplanen. Det tydeliggjøres at driftsavtale må overføres fra utbygger til borettslag/sameie etter etablering. Avfallspunkt for flere eiendommer reguleres som offentlig areal, der Avfall Sør får et større ansvar for tilsyn.
- **Større kontroll med nedgravde containere, gjennom bruk av rammeavtale for innkjøpet:** Avfall Sør så et behov for strenge tekniske krav til de nedgravde containerne, for å sikre en driftssikker og kostnadseffektiv innsamling. Dette er løst gjennom anbud på rammeavtale, og at utbygger kjøper valgt løsning gjennom Avfall Sør.
- **Avfallssug:** Løsningen ansees som urealistisk pga. høye kostander, så teksten er kuttet kraftig ned. Det er presisert at «*Dersom det vurderes etablering av avfallssug må dette tas direkte opp med Avfall Sør.*»
- **Ny innsamlingsordning for plastemballasje:** Beskrivelse av aktuell løsning, dimensjonering og tilrettelegging for henteordning for plastemballasje er inkludert.

Det er i tillegg gjort en del tiltak for å få normen mer lettlest og poengtert; tekst som gikk igjen flere steder er fjernet, en del utførlige forklaringer er tatt bort, tekst er flyttet fra underkapitler til oversiktlig tabeller og kapitlene «*Lover og forskrifter*» og «*Dimensjoneringstabeller*» er flyttet til vedlegg.

Dato 22. mars 2018
Saksnr.: 18/00316-1
Saksbehandler Harald Hinna

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

09.04.2018
25.04.2018

Avslutning av investeringsprosjekter - april 2018, omdisponering av ramme

Forslag til innstilling:

1. Sluttrapporter tas til etterretning
2. Kommunestyret vedtar at mindreforbruket på kr. 2 846 701,- på prosjekt 42030- Vollan skole, overføres til prosjekt 42038- Ny skole på Rosseland
3. Resterende mindreforbruk på kr. 1 393 879,- omdisponeres til å øke rammen og skifte ut gulvdekke i hhv. Nodelandshallen og Finslandshallen. I tillegg skiftes lyskilder i Finslandshallen til LED.

Sammendrag

Avslutning av 15 prosjekter med et samlet mindreforbruk på kr. 4 240 580,-

Antall pr kategori:	Bevilgning	Regnskap	Resultat	% forbruk
Bygg (6)	9 050 000	4 862 189	4 187 811	mindreforbruk på 46,3 %
VA (0)	-	-	-	
Vei (0)	-	-	-	
Plan (0)	-	-	-	
IT (2)	740 000	763 965	-23 965	merforbruk på 3,2 %
Kjøretøy (6)	2 642 000	2 605 266	36 734	mindreforbruk på 1,4 %
Anlegg (1)	40 000	-	40 000	mindreforbruk på 100,0 %
Totalt (15)	12 472 000	8 231 420	4 240 580	mindreforbruk på 34,0 %

Bakgrunn for saken

I kommunens investeringsprogram er flere prosjekt gjennomført og resultatmessig avsluttet. Rådmannen legger derfor frem forslag til prosjektavslutning med prosjektrapport og avsluttet regnskapstall på følgende 15 investeringsprosjekter:

Pnr	Prosjekt
4542	Utbedringer Greipstad Kirke
4592	Kjøp av liten lastebil - grøntområdet
22102	Skifte av belegg Birkelid Barnehage
22103	Lydisolering Birkelid barnehage
41033	Prosjektstyringssystem
42030	Skole på Vollen
42031	Lyddempingstiltak SUS
44150	Radontiltak - kommunale bygg og utleieboliger
46284	Ny Felles kartløsning Kps
46392	Ventilasjonskanaler - Høllen RS
47044	Varebil til Vedlikeholdsavdelingen
47045	Veiskrape til traktor
47046	Kran til lastebil
47047	Tilhenger til lastebil
48015	Arbeidsmaskiner og gressklippere

Saksutredning:

For å møte kravet om formell avslutning av investeringsprosjektene legger rådmannen frem en sak som skal avslutte 15 gjennomførte investeringsprosjekt.

Rådmannen er videre kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet i oktober 2011 kom med veilederen «Budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet», og det legges til grunn at besparelsene og overskridelsene blir behandlet i tråd med det som fremkommer i veilederen.

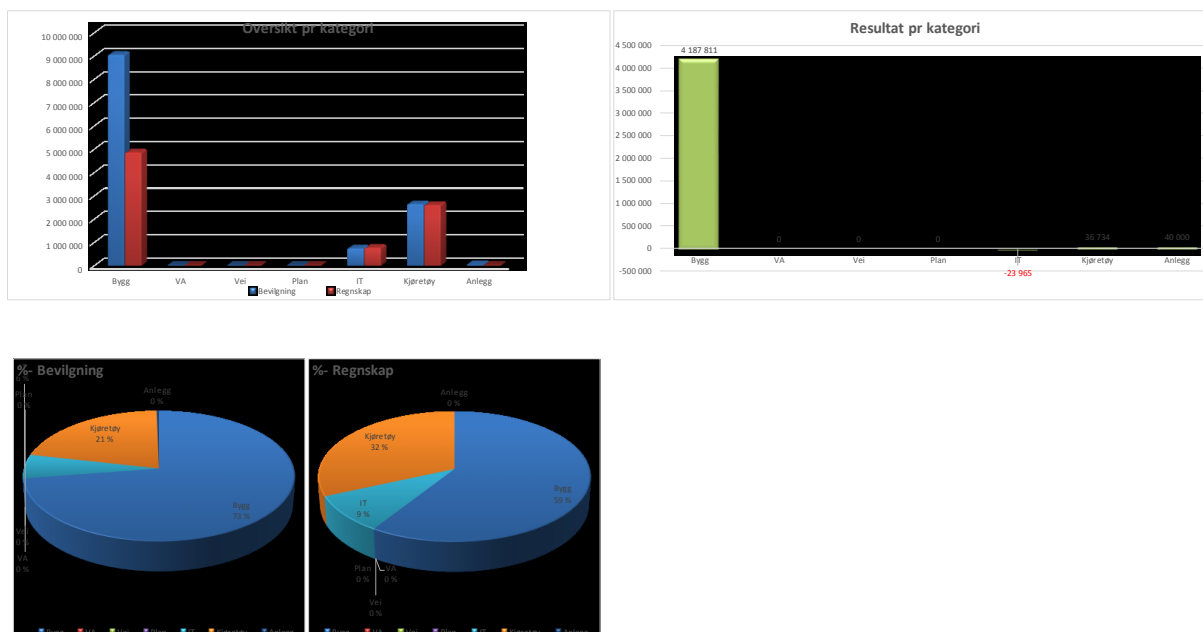
Økonomisk oppstilling:

Av de 15 prosjektene er det 11 med mindreforbruk:

Pnr	Prosjekt	Type	Bevilgning	Regnskap	Resultat	% forbruk
4542	Utbedringer Greipstad Kirke	Bygg	1 500 000	1 498 601	1 399	99,91 %
22102	Skifte av belegg Birkelid Barnehage	Bygg	750 000	501 505	248 495	66,87 %
22103	Lydisolering Birkelid barnehage	Bygg	600 000	183 669	416 331	30,61 %
42030	Skole på Vollen	Bygg	3 500 000	653 299	2 846 701	18,67 %
42031	Lyddempingstiltak SUS	Bygg	600 000	296 112	303 888	49,35 %
44150	Radontiltak - kommunale bygg og utleieboliger	Bygg	2 100 000	1 729 003	370 997	82,33 %
46284	Ny Felles kartløsning Kps	IT	150 000	124 072	25 928	82,71 %
46392	Ventilasjonskanaler - Høllen RS	Anlegg	40 000	-	40 000	100,0%
47044	Varebil til Vedlikeholdsavdelingen	Kjøretøy	375 000	362 040	12 960	96,54 %
47045	Veiskrape til traktor	Kjøretøy	277 000	227 150	49 850	82,00 %
47046	Kran til lastebil	Kjøretøy	150 000	149 340	660	99,56 %
SUM			10 042 000	5 724 791	4 317 209	57,01 %

4 prosjekter har et merforbruk:

Pnr	Prosjekt	Type	Bevilgning	Regnskap	Resultat	% forbruk
4592	Kjøp av liten lastebil - grøntområdet	Kjøretøy	650 000	650 878	-878	100,14 %
41033	Prosjektstyringssystem	IT	590 000	639 893	-49 893	108,46 %
47047	Tilhenger til lastebil	Kjøretøy	165 000	178 125	-13 125	107,95 %
48015	Arbeidsmaskiner og gressklippere	Kjøretøy	1 025 000	1 037 733	-12 733	101,24 %
SUM			2 430 000	2 506 629	-76 629	103,15 %

Blant de større prosjektene som avsluttes denne gang er skoleprosjektet på Vollan. Mindreforbruket på dette prosjektet søkes omdisponert til ny skole på Rosseland. Opprinnelig ramme til skoleprosjektet på Vollan var kr. 4 000 000,-. Det er overført kr. 500 000,- til reguleringsprosjektet på Vollan samt at regnskapet viser et forbruk på kr. 653 299,-. Mindreforbruket på kr. 2 846 701,- overføres til prosjekt 42038 – Ny skole på Rosseland.

Ser en på resultatet av de resterende 14 prosjektene har de et samlet mindreforbruk på kr. 1 393 879,-.

Prosjektavdelingen anbefaler at disse midlene omdisponeres til å oppgradere våre idrettshaller.

Nodelandshallen:

Nytt sportsdekke ble etablert i hallen i 2007. Type belegg som ble lagt her var Pulastic TP/W 12 mm. Kostnadene for skifte dekke og reparere undergulvet i 2007 var på kr. 1 960 520,-.

Etter 10 års bruk ble det, etter befaring med konsulent, konstatert over 100 flenger og rifter på gulvet. Punktvisse utbedringer av gulvet blir utelukket, grunnet antallet skader på dekket, dvs at kalkylene som ble vedtatt i økonomiplanen for 2014 for reparasjon av gulvet ikke lengre er aktuell løsning.

Finslandshallen:

Dekket i Finslandshallen er fra hallen var ny i 1983, og er i dag helt klart modent for utskifting. Dekke typen som ble lagt i 1983 er av type uretan dekke.

Det er vurdert tre forskjellige alternative gulvdekker i begge hallene:

1. Etablering av nytt toppdekke. 5 -7 mm + 2 mm TP Pulastic. (tilsvarende det som ligger i Nodelandshallen i dag)
2. Pulastic SP 7 mm gummi granulat + 3 mm SP herdepolyuretan (resistent mot piggsko)
3. Legging av tregulv. (kalkulert type er Boen Boflex Stadium 28 mm eik)

Alt 1.

Skisserte løsning er den billigste løsningen i investering, men med dagens bruk antas det at dekket må skiftes ut etter ca 10 års bruk. Normalt sett holder beleggene lengre enn 10 år, men grunnet meget høy belastning fra idrett og utenomsportslig aktivitet så blir levetiden meget kort. Belegget regnes som det beste alternativet for de aller minste barna. Dvs at det er mykt å falle på, men uten gulv varme kan det ofte oppfattes som kaldt. Ved å legge bruksbegrensinger på hallen, vil levetiden mest trolig økes en del. Produktet utløser støtte fra Staten i form av tippemidler. LCC vurderinger i forbindelse med Pulastic er at klister sitter hardere på belegg enn andre overflater, fjerning utføres ved at gulvet skures opp. Etter fjerning av klister må gulvet behandles med «voks».

Alt 2.

Denne gulvtypen er det sterkeste som er på markedet i dag. Dekket er benyttet av Kristiansand kommune i forbindelse med utskifting i Gimlehallen. Tilsvarende dekke hadde da ligget i hallen i 20 år. Andre haller som har tilsvarende i Norge er Idrettshøyskolen, Ekeberghallen, Drammenshallen, Nasjonal Arena for innendørs friidrett (Stangehallen) og Stavangerhallen. Flere av disse hallene benyttes mye til temmelig omfattende allbruks/flerbruksaktiveter i tillegg til det rent idrettsmessige. LCC vurderingen er at det har langt høyere levetid enn Pulastic 7 mm. Klisterfjerning og voksing må utføres på denne typen gulv.

Alt 3.

Idrettsetaten i Kristiansand kommune benytter seg kun av parkett i alle nye idrettshaller. Den viktigste årsaken for valget er at idretten vil ha dette. Primært er det for hallidretter som håndball og basket, men parkett regnes også som beste dekket for badminton og tennis. Parketten som Kristiansand kommune benytter er Boen Boflex Stadium 28 mm Lønn.

Følgende haller ligger med sportsparkett fra Boen i dag, Sukkevann, Flekkerøy, Hommeren, Tveit, Møvig, Torkelsmyra, Idda, Hellemyr, Aquarama, Karuss, Havlimyra, Holte og Sukkevann 2. Eldre haller med parkett er hallene Oddernes, Vågsbygd, Hånes + noen mindre gymsaler.

Ved vanlige arrangementer som større møter etc. beskyttes ikke gulvene, men ved større arrangementer som f.eks Øygospel på Flekkerøy beskyttes parketten. I forbindelse med håndball regner man med at det er mindre hyppighet med skader på leddbånd mm når man spiller på parkett som underlag i forhold til kunstdekker.

En mye brukt hall må lakkas 2. hvert år. Boen parkett kan slipes iallfall 2 ganger, og således legger en til grunn at den har overlevd levetiden for selve hallen. Ved f.eks store punktskader kan staver skiftes ut i parketten.

Vurdering:

Etter gjennomgang av de 3 forskjellige alternativene så konkluderer prosjektavdelingen med at beste alternativ for Finslandshallen og Nodelandshallen er parkett.

For å få best mulig pris på utskifting av gulvene, bør Finslandshallen og Nodelandshallen kjøres samlet som en entreprise. For å kunne gjennomføre prosjektene med parkett må prosjektene tilføres ekstra bevilgning for å kunne gjennomføres.

Det kan søkes om spillemidler for rehabilitering av dekke i haller. Begge hallene er av en slik størrelse at det kan utløse 500 000,- i støtte for hver hall.

Skifte av belysning i Finslandshallen:

Lyskilder i Finslandshallen er av eldre type og bør også skiftes. Erfaringstall fra Nodelandshallen, som akkurat har skiftet til LED-belysning, på kr. 500 000,- legges til grunn som kalkyle.

Grunnen til at en ser på dette nå er at taket i Finslandshallen må skiftes. Det er allerede bevilget kr. 2 000 000,- til dette prosjektet i 2018. For å få en god logistikk og fornuftig fremdrift for prosjektene bør en se disse samlet slik at yttertaket, lyskilder og gulv skiftes tilnærmet samtidig.

Dato 7. mars 2018
Saksnr.: 16/02767-24
Saksbehandler Ranveig Odden

Saksgang

Kultur- og utviklingskomiteen
Kommunestyret

Møtedato

12.04.2018
25.04.2018

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune 2018

Forslag til innstilling

1. Kommunestyret tar arbeidet med friluftslivskartleggingen til orientering.
2. Bruk av friluftslivskartleggingen som informasjonsgrunnlag skal innarbeides i kommunens interne saksbehandlingsrutiner. Da kartleggingen er rent faglig fundert, uten avveining mot øvrige arealinteresser, forutsettes det at slik avveining foretas gjennom kommunens planlegging og enkeltsaksbehandling.
3. For saker som berører områder med verdi for friluftslivet skal det redegjøres for hvordan interessene vil bli berørt og hvordan dette er vurdert og prioritert ved valg av løsninger.
4. Friluftslivskartleggingen skal holdes løpende oppdatert, og skal revideres i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel, og legges til grunn for utforming av plan.

Sammendrag

26.10.16 vedtok kommunestyret oppstart av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune, saksnr. 16/02767-1. Formålet med kartleggingen var å øke kunnskapen om arealenes friluftslivsverdi. Arbeidet er nå ferdig og resultatet av arbeidet er blitt et temakart som viser de viktigste friluftslivsområdene i kommunen. Friluftslivskartleggingen er en rent faglig kartlegging som gir kommunen et godt verktøy for å vurdere friluftslivsinteressene i areal- og dispensasjonssaker og i andre relevante sammenhenger. Temakartet er ikke juridisk bindende, er ingen plan og har heller ingen konsekvenser for grunneiere eller restriksjoner for skogsbruket. Kartleggingen vil måtte avveies mot andre interesser i kommunens planarbeid, enkeltsaksbehandling, og andre politiske prosesser.

Vedlegg:

Tekstdokument kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen mars 2018.pdf

Registreringsskjema kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune mars 2018.pdf

Bakgrunn for saken

Saken kommer opp med bakgrunn i politisk vedtak i kommunestyret den 20.10.16 om oppstart av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Songdalen kommune. Kartleggingen og verdsettingen har nå vært ute på høring, og anses som ferdig kvalitetssikret.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er en nasjonal satsing i regi av Miljødirektoratet. Friluftsliv er den mest utbredte aktivitetsformen i befolkningen og for å kunne drive med friluftsliv er det viktig med god tilgang til egnede områder. Kunnskap om viktige friluftslivsområder er nyttig

for å kunne ivareta disse interessene, og samtidig legge til rette for bedre trivsel, livskvalitet, mer fysisk aktivitet, bedre folkehelse og gode bokvaliteter. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder styrker kunnskapsgrunnlaget og dokumentasjonen av friluftslivsområder i kommunen.

Metodikk:

Kartleggingen og verdsettingen er gjennomført i tråd med Miljødirektoratets veileder, M98-2013. Arbeidet er gjennomført en prosjektgruppe bestående av kommunalt ansatte og leder for Skogeielaget i Songdalen, folkehelsekoordinator har vært prosjektleder. Friluftslivsområdene er tegnet inn på kart, navngitt, tildelt et eget ID-nummer, områdetype, fått en områdebeskrivelse og verdi.

Vest-Agder fylkeskommune har bidratt i arbeidet med veiledning og økonomisk støtte til gjennomføring av arbeidet, kr. 75 000.

Resultat:

Kartleggingen har resultert i 51 kartlagte friluftslivsområder i Songdalen kommune, hvor av 19 er svært viktige friluftslivsområder, 19 er viktige friluftslivsområder og 13 er registrerte friluftslivsområder. Når det gjelder ulike områdetyper i kommunen er det flest av markaområder og grønnkorridorer.

Resultatet av kartleggingen kan sees på:

http://webhotel3.gisline.no/WebInnsyn_Songdalen/Klient/Vis/Temakart

Offentlig ettersyn:

Kartleggingen og verdsettingen lå ute til offentlig ettersyn i perioden 2/2 – 23/2-2018. Det kom inn 9 innspill. Under følger sammendrag av hver enkelt uttalelse og rådmannens vurdering.

Frank Erik Fidjestøl, brev datert 02.02.18

Viser til at det korrekte navnet på «Potetveien» er «Nesane». Forutsetter at kartleggingen og verdsettingen ikke legger begrensninger på grunneier. Foreslår videre å fastsette friluftslivsområder rundt alle boligfelt. Viser også til at en del turgåere feilparkerer ved Rotator.

Rådmannens kommentar:

Tas til orientering.

Rådmannen velger å fortsette å bruke navnet «Potetveien» da dette er et allmenn kjent navn i befolkningen. Kartleggingen og verdsettingen har ingen konsekvenser for grunneier. Rådmannen er oppmerksom på problemet med feilparkering i ved friluftslivsområder og har oppfordret fylkeskommunen til å arbeide for at det kan etableres en «lavterskelordning» for økonomisk støtte til opparbeiding av enkle biloppstillingsplasser i tilknytning til friluftslivsområder der det ikke er krav om statlig sikring av området.

Volleberg vel, brev datert 05.02.18

Er svært positiv til kartleggingen. Peker på et populært utgangspunkt for mange turgåere, på Volleberg, ved kommunegrensen til Søgne kommune, som ikke er inkludert i kartleggingen.

Rådmannens kommentar:

Innspill tas til etterretning og legges inn i kartleggingen og verdsettingen.

Enhetsleder Tunballen barnehage, brev datert 06.02.18

Peker på at området rundt Grundetjønn og mot Hellesvann er mye brukt av barnehagen.

Rådmannens kommentar:

Innspill tas til etterretning og området legges inn i kartleggingen og verdsettingen.

Reidar Heivoll, brev datert 12.02.18

Peker på fem følgende områder som bør med i kartleggingen:

- Normannsvegen
- Homevannet – Badeplass
- Finsland idrettspark
- Lysløype – Finsland skole
- Turveg – Nyksfossen

Rådmannens kommentar:

Innspill tas til etterretning og områdene legges inn i kartleggingen og verdsettingen.

Enhetsleder Bjørnungen barnehage, brev datert 21.02.18

Vurderer om området hvor de har satt opp lavvo (har avtale med grunneier) og et område de bruker på «Nesane» i Brennåsen burde inkluderes i kartleggingen.

Rådmannens kommentar:

Tas til orientering. Mindre områder legges inn i kartleggingen ved første rullering.

Ole Kurt Ugland, brev datert 21.02.18

Har ingen kommentar til tilsendt dokument.

Rådmannens kommentar:

Tas til orientering.

Vest-Agder fylkeskommune, brev datert 21.02.18

Er positive til at kommunen har kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder og mener temakartet i hovedsak reflekterer friluftslivsinteressene i kommunen. Peker likevel på at Songdalen kommune bruker tid på å utarbeide «områdebeskrivelse» da dette er en sentral del av metodikken. De kommer også med følgende anbefalinger til suppleringer av kartet:

- 100 meter-skogen til skoler og barnehager
- Svarveier og grøntkorridorer fra boligområder til turområder
- Befolkningsnære utområder og stier i området fra Nodeland til Kulia, som Nodelandsheia, Nodefjellet, Hestheia, Hellersvann til Tunballen, Grundetjønn, Bergstøl, Kvislevann, Magnusdaltjønn
- Hovedturløypa, bør også inkludere kobling fra Hågenvann/Eidsåveien
- Fiskeplasser og fiskevann fra nylig utarbeidet fiskekart for Søgne og Songdalen
- Spesifikke innspill i sør:
 - o Klatrefeltene Volleberg og Asylet
 - o Nodeland sentrum: turvei over Storeneset til Prestneset
 - o Bruliheia/Rossevann: sammenhengende område
 - o Brennåsknuden
 - o Områder mellom Trobbeheia og Tronstadvann
 - o Tydeliggjøre tursti fra Skogen til Linnåsen
 - o Turvei/sykeltrasé langs Tronstadvann
 - o Ta med hele rundturen via Nodefjell
 - o Ta med stien fra Nodeland til Hellervann
 - o Turvei sørover fra Volleberg (fra balløkka)
- Spesifikke innspill i nord:
 - o Havåsen/Havsåsknuten
 - o Nordmannsvegen
 - o Underåsen/Juvet
 - o Området ved Livatnet
 - o Området ved Homevatnet
 - o Finsland kirke – Stomnevatn

Rådmannens kommentar:

Tas til etterretning, kort områdebeskrivelse er laget til hvert område. Når det gjelder suppleringene til kartet har vi lagt inn noen av de befolkningsnære turområdene, turstiene, området ved Livatnet og området ved Homevatnet. De resterende innspillene trenger ytterligere arbeid for å legges inn og gjøres ved første rullering/ oppdatering av kartleggingen.

Øyvind Bergstøl, brev datert 21.02.18

Peker på følgende stier som blir mye brukt:

- Fra Svarttjønnheia til Bergstøl/hovedturløypa
- Fra Grundetjønn – Bergstøl/hovedturløypa
- «Ospelunds løypa» fra Bergstølhytta og rundløype til hovedturløype
- Sti mellom ytre/indre Bergsvann til Bergstøl/ hovedturløypa
- Tursti til Undalsheia

Rådmannens kommentar:

Tas til etterretning. Hovedturløypa legges inn. De resterende innspillene trenger ytterligere arbeid for å legges inn og gjøres ved første rullering/ oppdatering av kartleggingen.

Ragnhild Brunvatne og Jan Hedenstad, brev datert 23.02.18

Er positive til kartleggingen, men fremmer et innspill om å endre avgrensninger av hensyn til gårdens muligheter for inntjening og drift i fremtiden. Særlig peker grunneier på område Løåsen, som har fått kategori C i kartleggingen, *registrert friluftslivsområde*, og ønsker at kategorien endres til D, *ikke klassifisert*, av hensyn til gårdsdriften/skogsdriften og andre muligheter for fremtidig ønsker om arealutnyttelse.

Rådmannens kommentar:

Tas til orientering. Kartleggingen og verdsetting som er gjennomført legger ingen restriksjoner på verken skogsbruket eller gårdsbruket og får heller ingen konsekvenser for grunneier. Kartleggingen og verdsettingen er ikke juridisk bindende, ingen plan og får som sagt ingen konsekvenser for grunneier. På bakgrunn av dette legges ikke endringene foreslått av grunneier inn i kartleggingen.

Medvirkning:

Kartleggingen og resultatet har blitt varslet til medlemmer i Skogeielaget i Songdalen, landbruksrådet i Songdalen, aktuelle lag og foreninger i Songdalen, skoler og barnehager i Songdalen, Midt-Agder friluftsråd, Vest-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Vest og Aust-Agder, samt gjort tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Bruk av resultatet:

Friluftslivskartleggingen gir kommunen et godt verktøy for å vurdere friluftslivsinteressene i areal- og dispensasjonssaker og i andre relevante sammenhenger. Dette er en rent faglig kartlegging, hvor det ikke er tatt hensyn til andre interesser, administrative forhold eller planer. Avveiningen mot andre interesser på gjøres i kommunens planarbeid, enkeltsaksbehandling, og andre politiske prosesser.

For at kartleggingen skal kunne bli et aktivt verktøy i arealforvaltningen, forutsettes det at den gjøres tilgjengelig internt og eksternt som del av kommunens digitale webkartløsning. Videre bør utsjekk av friluftslivskartleggingen inngå som del av de ordinære rutinene ved oppstart av plan og byggesaksarbeid, og ved behandling av dispensasjonssøknader, planprogram og konsekvensutredning.

Høyt score på kartleggingen vil ikke nødvendigvis tilsi at utbygging ikke kan finne sted, men at hensynet til friluftslivet og evt. avbøtende tiltak i denne forbindelse skal være vurdert og begrunnet i saken mht. prioritering og valg av løsninger.

For at kartleggingen skal opprettholde høy presisjon og kvalitet, bør det legges opp til en løpende revisjon av denne. Ansvar for dette bør primært tilligge folkehelsekoordinator i samarbeid med geodataansvarlig. I tillegg bør det foretas en mer grundig gjennomgang i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel.

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret tar arbeidet med friluftslivskartleggingen til orientering.
2. Bruk av friluftslivskartleggingen som informasjonsgrunnlag skal innarbeides i kommunens interne saksbehandlingsrutiner. Da kartleggingen er rent faglig fundert, uten avveining mot øvrige arealinteresser, forutsettes det at slik avveining foretas gjennom kommunens planlegging og enkeltsaksbehandling.
3. For saker som berører områder med verdi for friluftslivet skal det redegjøres for hvordan interessene vil bli berørt og hvordan dette er vurdert og prioritert ved valg av løsninger.
4. Friluftslivskartleggingen skal holdes løpende oppdatert, og skal revideres i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel, og legges til grunn for utforming av plan.

Dato 12. mars 2018
Saksnr.: 17/01035-5
Saksbehandler Ranveig Odden

Saksgang

Kultur- og utviklingskomiteen
Kommunestyret

Møtedato

12.04.2018
25.04.2018

Oversikt over befolkningens helse -en vurdering av årsaker og konsekvenser

Forslag til vedtak

1. Kommunestyret vedtar dokumentet «Oversikt over befolkningens helse –en vurdering av årsaker og konsekvenser» slik det foreligger.
2. Dokumentet gjøres tilgjengelig både internt og eksternt.
3. Oversiktsdokumentene over folkehelsen brukes som grunnlag i overordnet planarbeid og følges opp i de kommunale enheters virksomhetsplaner.
4. Oversiktsarbeidet i kommunen gjøres løpende og nytt skriftlig oversiktsarbeid utarbeides hvert fjerde år, i forkant av kommunens arbeid med ny planstrategi.

Sammendrag

Kommunesektoren har en helt sentral rolle i å fremme befolkningens helse gjennom bredden i kommunens ansvar. Kommunen skal fremme folkehelse gjennom sine virkemidler, og folkehelseperspektivet skal inngå i planlegging og lokal samfunnsutvikling.

Folkehelseloven med forskrift stiller krav til kommunen om å ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorene som kan virke inn på denne. I tillegg skal oversikten identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.

Songdalen kommune hadde full revisjon av «Oversiktsdokument Folkehelse» i 2017 (sak 17/01035, dokument 2). I det arbeidet ble det bestemt at en vurdering av konsekvenser og årsaksforhold skulle presenteres i eget dokument, sammen med områder aktuelle for tiltak, våren 2018.

Arbeidet med vurderinger av årsaker og konsekvenser er nå ferdigstilt og foreligger i dokumentet «Oversikt over befolkningens helse – en vurdering av årsaker og konsekvenser».

Vedlegg:

Oversikt over befolkningens helse -en vurdering av årsaker og konsekvenser mars 2018.pdf

Bakgrunn for saken

Saken kommer opp til politisk behandling på bakgrunn av vedtak i sak 17/01035- 2, om «Oversiktsdokument Folkehelse», og på bakgrunn av folkehelseloven med tilhørende forskrift som stiller krav til kommunene om å gjennomføre faglige vurderinger av årsaker og konsekvenser på bakgrunn av oversikt over befolkningens helse.

Kommunens samfunnsdel 2012-2024 har som delmål at folkehelseperspektivet er tydelig til stede i alle plan- og utviklingsprosesser og all aktivitet i kommunen. Det er også et delmål at kommunen har god oversikt over folkehelse- og levekårsutfordringene.

Oversiktsdokumentet for befolkningens helse i Songdalen kommune ble politisk vedtatt i 2017 og denne saken er en oppfølging av det dokumentet.

Saksopplysninger:

Dokumentet «Oversikt over befolkningens helse – en vurdering av årsaker og konsekvenser» er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av kommuneoverlege, barnehagefaglig rådgiver, ledende helsesøster og folkehelsekoordinator. Innspill er også mottatt fra ulike kommunale enheter.

Dokumentet gir et kort sammendrag av funn gjort under følgende kapitler:

1. Befolkningssammensetning
2. Oppvekst- og levekårsforhold
3. Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
4. Skader og ulykker
5. Helserelatert adferd
6. Helsetilstand

For hvert funn som blir presentert i dokumentet følger en faglig vurdering av årsaker til funnet samt konsekvenser av dem, så langt det lar seg gjøre. Med dette menes ikke en eksakt identifisering av årsaker til sykdommer eller f.eks. sammenhenger mellom levekår og levevaner baser på lokale data i kommunen. Dette vil som oftest ikke være mulig. På enkelte områder er det ikke beskrevet årsaker og konsekvenser, da det ikke alltid er mulig eller formålstjenlig å beskrive dette.

Hensikten er å bli oppmerksom på bakenforliggende årsaker til helse slik at folkehelsearbeidet kan orienteres mot årsakene til god eller dårlig helse heller enn mot å håndtere symptomer. Til slutt i dokumentet oppsummeres status for helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Songdalen, folkehelseutfordringer og ressurser blir identifisert og forslag til områder for folkehelse tiltak presenteres.

Resultat:

På bakgrunn av de faglige vurderinger gjort av årsaker og konsekvenser knyttet til befolkningens helse pekes det på følgende folkehelseutfordringer og ressurser i Songdalen kommune:

Utfordringer:

- Levekårsforhold
- Utenforskap
- Psykisk helse
- Levevaner

Ressurser:

- Oppvekstmiljø
- Frivilligheten, lag og foreninger
- Tilrettelagte turområder

Ut i fra overnevnte folkehelseutfordringer pekes det på følgende forslag til områder som er aktuelle for folkehelse tiltak:

Levekårsforhold

- Øke utdanningsnivået i kommunen
- Øke andel sysselsatte og redusere mottakere av sosial stønad
- Utvikle systemer for en mer rettferdig fordeling av begrensede offentlige ressurser

Utenforskap

- Fremme mestring og trivsel i skolen for å forebygge frafall
- Inkluderende arbeidsliv
- Økt fokus på integrering av tilflyttere til kommunen; bolig, barnehage, skole, arbeid og kultur- og fritidsarenaer

Psykisk helse

- Fokus på omsorg, mestring, trivsel og læring i barnehage og skole
- Kultur og fritidsarbeid; livskvalitet, sosial støtte og deltakelse i samfunnet
- Styrke nærmiljøene

- Helsefremmende arbeidsmiljø

Levevaner

- Økt fokus på ernæring og fysisk aktivitet, særlig i barnehage og skole, men også andre kommunale arenaer
- Øke aktiv transport
- Tobakksforebyggende arbeid

Bruk av resultatet:

«Oversiktsdokument folkehelse» og «Oversikt over befolkningens helse – en vurdering av årsaker og konsekvenser» gir kommunen god oversikt over folkehelsetilstanden og gjør folkehelsearbeidet treffsikkert ved at det er de faktiske utfordringene som legges til grunn for folkehelsearbeidet. Oversikten gjør det mulig å sammenlikne mellom kommuner, og den er en forutsetning for å måle utvikling over tid, fastsette mål for utvikling av tiltak og for å måle effekt av tiltak.

For at dokumentene «Oversiktsdokument Folkehelse» og «Oversikt over befolkningens helse – en vurdering av årsaker og konsekvenser» skal kunne bli aktive verktøy i det kommunale arbeidet forutsettes det at de gjøre tilgjengelig internt og eksternt. Videre må oversiktsdokumentene brukes i overordnet planarbeid og følges opp med konkrete folkehelseiltak i de kommunale enheters virksomhetsplaner.

I følge folkehelseloven skal oversiktsarbeidet gjøres løpende og det skal utarbeides et skriftlig oversiktsdokument for folkehelsen hvert fjerde år. Oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi og en drøfting av disse utfordringene bør inngå i strategien. På denne måten forankres folkehelsearbeidet politisk, på tvers av sektorer og som langsiktig satsning.

Forslag til innstilling:

5. Kommunestyret vedtar dokumentet «Oversikt over befolkningens helse – en vurdering av årsaker og konsekvenser» slik det foreligger.
6. Dokumentet gjøres tilgjengelig både internt og eksternt.
7. Oversiktsdokumentene over folkehelsen brukes som grunnlag i overordnet planarbeid og følges opp i de kommunale enheters virksomhetsplaner.
8. Oversiktsarbeidet i kommunen gjøres løpende og nytt skriftlig oversiktsarbeid utarbeides hvert fjerde år, i forkant av kommunens arbeid med ny planstrategi.

Dato 18. august 2017
Saksnr.: 16/02671-15
Saksbehandler Anders Andersen

Saksgang
Administrasjonsutvalget
Kommunestyret

Møtedato
09.04.2018
25.04.2018

**Opphør av arbeidsforhold grunnet alder.
Lokal arbeidsgiverpolitikk knyttet til aldersgrense, særaldersgrense
og pensjonistavlønning.**

Forslag til innstilling:

Administrasjonsutvalget anbefaler kommunestyret å fatte følgende

vedtak:

1. Songdalen kommune følger inngått tariffavtale vedrørende særaldersgrenser. Ansatte som mangler opptjening i pensjonsordningen kan fortsette i stillingen fram til vedkommende fyller 67 år.
2. Arbeidstakere i stillinger med pensjonsalder 67 år kan fortsette i stillingen fram til vedkommende fyller 70 år.
3. I tilfeller med særlige rekrutteringsutfordringer, åpnes det for at ansatte uten særaldersgrense, etter en konkret vurdering, kan fortsette i stillingen etter fylte 70 år (jfr. interne retningslinjer pkt. 4).
4. Retningslinjer knyttet til opphør av arbeidsforhold ved oppnådd aldersgrense og særaldersgrense, samt retningslinjer for bruk av pensjonistavlønning, vedtas.

Sammendrag

Songdalen kommune mangler en lokal arbeidsgiverpolitikk knyttet til opphør av arbeidsforhold grunnet alder, herunder aldersgrense, særaldersgrense og pensjonistavlønning.

Enhetene etterspør nå felles retningslinjer som de kan forholde seg til. Videre ble det i forbindelse med tariffforhandlingene 2016 stilt krav om konsekvent praktisering av 70-årsgrensen. Rådmannen har derfor funnet det riktig å utarbeide et forslag til en felles lokal arbeidsgiverpolitikk på området.

Vennesla kommune har utarbeidet et saksframlegg på området som saksutreder i vesentlige grad har brukt i denne saken.

Det er vurdert å få til et samarbeid med Søgne og Kristiansand for å utarbeide en felles politikk på området. Av m.a. kapasitetsmessige årsaker er dette ikke fulgt opp.

Bakgrunn for saken

Rådmannens stab opplever å få en del spørsmål knyttet til praktiseringen av aldersgrensen (70 år), særaldersgrensen (65 år) og bruk av pensjonistavlønning for ansatte som har nådd stillingens pensjonsalder (67 år).

KS har utarbeidet egen veilederen om temaet datert 21.10.2015 og oppdatert juni 2016, se vedl.nr.1

Når det gjelder regelverket knyttet til pensjonistavlønning finner vi dette i Hovedtariffavtalens fellesbestemmelser kap.1 § 12.5

KS B-rundskriv nr. 5/2014 gir en nærmere redegjørelse for ordningen, se vedl.nr.2.

Undervisningspersonalet omfattes av lov om statens pensjonskasse og følger 70 årsaldersgrensen i aldersgrenseloven § 2. Det gjelder her ikke det samme vilkåret om konsekvent praktisering som i arbeidsmiljøloven § 15-13 a (3).

Tilsvarende gjelder for sykepleiere som omfattes av sykepleierpensjonsloven § 6, og derfor har lovfestet 70 årsaldersgrense.

Behov for lokal arbeidsgiverpolitikk.

På bakgrunn av de henvendelser staben har mottatt, redegjørelse fra KS med bakgrunn i arbeidsmiljøloven, aldersgrenseloven, Hovedtariffavtalen og vedtektene for hhv SPK/Statens pensjonskasse (lærerne), sykepleierpensjonsloven og vedtektene for KLP/Kommunal landspensjonskasse, vil en lokal arbeidsgiverpolitikk måtte være ulik for de tre gruppene lærere, sykepleier og øvrige ansatte i kommunen.

Songdalen kommune har gjennom sitt delegasjonsreglement overdratt forhandlingsmyndighet til arbeidsgiverforeningen KS/Kommunens Sentralforbund. Det er derfor KS som på vegne av kommunen fremforhandler sentrale avtaler med rettigheter og plikter for våre ansatte.

Arbeidsgiverpolitikken i Songdalen bygger på KS arbeidsgiverplattform.

I 2016 kom det en presisering fra KS vedrørende praktisering av aldersgrenser i kommunal sektor. I presiseringen kan vi lese:

«Det må legges til grunn at særaldersgrensene i kommunal sektor er begrunnet i helse og sikkerhet. Det er uansett presisert i forarbeidene til siste lovendring at særaldersgrensene i kommunal sektor som er tilsvarende begrunnet som aldersgrenseloven § 2, gjelder inntil annet er bestemt. Det er viktig å merke seg at de uten full opptjening av tjenestepensjon likevel har rett til å fortsette i arbeidet frem til fylte 67 år. Jf. HTA kap. 2 pkt. 2.4.»

Etter at denne presiseringen ble sendt ut fra KS har staben rådet enhetene om å endre sin praksis. Dette har medført at noen ansatte som har oppnådd aldersgrensen for sin stilling, har fått varsel om fratreddelse.

De fleste ansatte har 70 års aldersgrense.

Det er likevel mange ansatte som er omfattet av bestemmelser om særaldersgrense. Dette er blant annet helsesøster, hjemmehjelp, vernepleier, miljøterapeut, renholder, fysioterapeut, helsefagarbeider, sykepleier, miljøarbeider, jordmor og rådmann.

Det å ha en stilling med særaldersgrense blir normalt opplevd som et gode for den ansatte. Det er likevel slik at enkelte ansatte ønsker å fortsette i stilling utover særaldersgrense for stillingen. Det vil være tariffstridig å vedta at Songdalen kommune kan la alle ansatte som ønsker det få fortsette ut over aldersgrensen.

KS Advokatene v/ advokat Cecilie R. Sæther har gitt følgende svar til Vennesla kommune, et svar som også vil gjelde vår kommune:

«Arbeidstakere med særaldersgrense har etter HTA kap 2 punkt 2.4 rett til å fortsette i stilling til fylte 67 år dersom de ikke har opptjent fulle pensjonsrettigheter. Ut over denne særbestemmelsen følger det av HTA kap 2 punkt 2.1.5 at fastsettelse av aldersgrense og reglene om rett til å ta ut alderspensjon før oppnådd aldersgrense skal følge de samme prinsipper som gjelder i Statens pensjonskasse. Det følger videre av aldersgrenseloven § 2 4. avsnitt at en arbeidstaker har plikt til å fratre stillingen ved første månedsskifte etter at aldersgrensen for stillingen er nådd.

Et vedtak om at alle ansatte med særaldersgrense har rett til å fortsette i stillingen til fylte 70 år vil derfor være i strid med tariffavtalen og være ugyldig.

Ugyldig i denne sammenheng innebærer at en arbeidstaker ikke vil kunne hevde et rettslig krav på å få fortsette ut over stillingens aldersgrense.

Noe annet er at arbeidsgiver etter en konkret vurdering, tillater at enkelte fortsetter i stillingen utover nådd aldersgrense dersom dette vurderes som forsvarlig.»

Det følger av svaret fra KS at arbeidsgiver etter en konkret vurdering, kan la enkelte ansatte fortsette ut over fastsatt aldersgrense.

Frem til nå har vi praktisert avtalen slik at ansatte som har passert aldersgrensen (70 år), kan brukes som vikarer når vikariatet ikke lar seg besette av. En forutsetning er uansett at kvalifikasjonskravene fortsatt fylles - og leder etter en totalvurdering, finner den midlertidige løsningen som forsvarlig.

Vi har mange dyktige seniormedarbeider som trolig vil ha gode forutsetninger til å fortsette i stillingen utover fastsatt særaldersgrense. Det er også et paradoks at ansatte med særaldersgrense har rett til å fortsette til fylte 67 år, dersom de ikke har full opptjening. Kommunen vil også kunne oppleve et rekrutteringsbehov til disse stillingene. Fra arbeidsgivers ståsted vil det derfor kunne være ønskelig at ansatte fortsetter i stilling ut over særaldersgrensen.

Arbeidsgiver viser til målsettingene i heltidsprosjektet med fokus på redusert uønsket deltid. Det forutsettes derfor at bruk av seniormedarbeidere utover særalders- og aldersgrensen, ikke kommer i konflikt med dette.

Det kan bli en utfordring knyttet til opplevd forskjellsbehandling om vi bare lar enkelte ansatte få lov til å fortsette.

Det kan også være en utfordring for lederne å vurdere de ansattes forutsetninger i forhold til at særaldersgrensene er begrunnet i helse og sikkerhet.

Arbeidstakerorganisasjonene som har fremforhandlet særaldersgrensene peker nettopp på at *det er store krav til helse og sikkerhet i disse stillingene.*

Dersom Songdalen kommune vedtar at alle ansatte kan fortsette i stillingen på tross av at dette er tariffstridig, vil det kunne sees på som et angrep på opparbeidede rettigheter for de ansatte. Dette kan løses gjennom å drøfte seg fram til enighet med arbeidstakerorganisasjonene om en lokal seniorpolitikk på området.

Ut fra et rekrutteringsbehov ønsker rådmannen at Songdalen kommune åpner opp for at ansatte uten særaldersgrenser - etter en konkret vurdering, gis mulighet til å fortsette i stillingen også etter fylte 70 år.

Saken er drøftet med ansattes organisasjoner.

Saken er drøftet med ansattes organisasjoner i forlengelsen av samarbeidsmøtet den 21.3.18.. De ansattes representanter stiller seg bak rådmannens forslag til vedtak.

Saksutredningen er oppdatert etter at forslag til vedtak er omformulert.

Saken sendes derfor veien om administrasjonsutvalget før endelig behandling og vedtak i kommunestyret.

Rådmannen anbefaler administrasjonsutvalget å fremme følgende innstilling for kommunestyret:

1. Songdalen kommune følger inngått tariffavtale vedrørende særaldersgrenser. Ansatte som mangler opptjening i pensjonsordningen kan fortsette i stillingen fram til vedkommende fyller 67 år.
2. Arbeidstakere med aldersgrense 70 år kan fortsette i stillingen fram til vedkommende fyller 70 år.
3. I tilfeller med særlige rekrutteringsutfordringer, åpnes det for at ansatte uten særaldersgrense, etter en konkret vurdering, kan fortsette i stillingen etter fylte 70 år (jfr. interne retningslinjer pkt. 4).
4. Retningslinjer knyttet til opphør av arbeidsforhold ved oppnådd aldersgrense og særaldersgrense, samt retningslinjer for bruk av pensjonistavlønning, vedtas.

Vedlegg nr.:

1. KS veileder datert 21.10.2015 og oppdatert juni 2016.
2. Utdrag fra KS B-rundskriv nr. 5/2014.
3. Interne rutiner ved avvikling av arbeidsforhold i Songdalen kommune grunnet oppnådd aldersgrense.

Vedlegg nr. 1

KS: Opphør av arbeidsforhold grunnet alder - oppdatert artikkel juni 2016

Når arbeidstaker fyller 70 år, eller ved en tidligere fastsatt særaldersgrense, kan arbeidsforholdet bringes til opphør.

Artikkelen omhandler fremgangsmåten for å avslutte og forlenge arbeidsforholdet ved nådd aldersgrense. Artikkelen er oppdatert flere ganger. Siste oppdatering var nødvendig som følge av endringer i sykepengere rettigheter for eldre arbeidstakere og endringer i arbeidsmiljøloven § 15-13 a som trådte i kraft 1. juli 2015.

Det er nå behov for ytterligere oppdateringer som følge av at tarifforhandlingene er avsluttet og vedtatt ved uravstemningen 1. juni 2016. Den tariffavtalte 70 årsgrensen i kommunal sektor videreføres i neste tariffperiode. Det innebærer at det nå gjelder et krav om konsekvent praktisering av 70 årsgrensen. I tillegg er det gjort endringer i sykelønnsrettighetene for arbeidstakere som fortsetter i tjenesten etter fylte 67 år.

1. Nærmere om innholdet i bestemmelsen

Adgangen til å bringe arbeidsforholdet til opphør etter arbeidsmiljøloven § 15-13 a gjelder der arbeidstaker har fylt 72 år eller ved lavere fastsatt aldersgrense der det er nødvendig av hensyn til helse og sikkerhet. I tillegg åpner bestemmelsens tredje ledd for at det på nærmere vilkår kan fastsettes en aldersgrense på 70 år. Lavere aldersgrense enn 72 år må være saklig begrunnet og ikke uforholdsmessig inngripende.

Det må legges til grunn at særaldersgrensene i kommunal sektor er begrunnet i helse og sikkerhet. Det er uansett presisert i forarbeidene til siste lovendring at særaldersgrensene i kommunal sektor som er tilsvarende begrunnet som aldersgrenseloven § 2, gjelder inntil annet er bestemt. Det er viktig å merke seg at de uten full opptjening av tjenstepensjon likevel har rett til å fortsette i arbeidet frem til fylte 67 år, jf HTA kap. 2 pkt 2.4. 70 årsgrensen i kommunal sektor er tariffestet gjennom Hovedtariffavtalen (HTA) kapittel 2 punkt 2.1.5, jf. vedlegg 5 § 6. Det følger av overgangsbestemmelsen til sist lovendring at tariffavtalt aldersgrense gjelder inntil tariffavtalen utløper.

Arbeidsmiljølovens heving av aldersgrensen fra 70 til 72 år har derfor til nå ikke fått konsekvenser for kommunal sektor.

Tariffavtalen som var gjeldende ved ikrafttreddelsen av sist lovendring, er nå utløpt. Det innebærer at hjemmelen for dagens tariffavtale 70 årsgrense, er arbeidsmiljøloven § 15-13 a tredje ledd som lyder: Lavere aldersgrense, men ikke under 70 år, kan fastsettes dersom grensen gjøres kjent for arbeidstakerne, den praktiseres konsekvent av arbeidsgiver og arbeidstaker har rett til en tilfredsstillende tjenstepensjonsordning. Arbeidsgiver skal drøfte lavere aldersgrense med de tillitsvalgte.

Bestemmelsen fastsetter flere vilkår som må være oppfylt for at 70 års aldersgrense kan praktiseres. Bestemmelsen åpner både opp for tariffavtalte aldersgrenser og bedriftsinterne aldersgrenser fastsatt ensidig av arbeidsgiver. I og med at 70 årsgrensen i kommunal sektor er basert på tariffavtale vil det som et utgangspunkt måtte legges til grunn at den er kjent blant de ansatte. Vi anbefaler likevel at arbeidsgiver informerer om 70 årsgrensen på en måte som er egnet til å gjøre aldersgrensen kjent for de ansatte. Det er ikke et krav om at hver enkelt arbeidstaker faktisk er kjent med grensen så lenge informasjon er gitt på en egnet måte.

Videre må det legges til grunn at drøftingsplikten allerede er oppfylt ved at det er inngått en tariffavtale.

Kravet om tilfredsstillende tjenstepensjonsordning er på generelt grunnlag oppfylt i kommunal sektor.

Vilkåret om konsekvent praktisering av 70 årsgrensen er nytt og blir nærmere omtalt nedenfor.

Konsekvent praktisering av 70 års grensen

Kravet om konsekvent praktisering innebærer at arbeidsgiver ikke lenger står fritt til å la arbeidstakere som er fylt 70 år, få fortsette i et arbeidsforhold. Vilkåret om konsekvent praktisering gjelder bare 70 årsgrensen og ikke særaldersgrensene.

Det følger av forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 48 L (2014-2015) s 56-57) at kravet om konsekvent praktisering av aldersgrensen skal praktiseres strengt og innebærer at arbeidsgiver kun helt unntaksvis kan la enkelte arbeidstakere fortsette å arbeide i virksomheten etter at de har fylt 70 år. Forutsetningen er at det kun dreier seg om et fåtall tilfeller og at det i hovedsak er knyttet til særlige og tidsavgrensede behov. Dersom arbeidsgiver reengasjerer eller tar inn igjen ansatte som har sluttet ved oppnådd aldersgrense (for eksempel som innleide, selvstendige eller midlertidig ansatte) vil dette også få betydning ved vurderingen av om kravet til konsekvent praktisering er oppfylt. I kommunal sektor vil også de på pensjonistavlønning omfattes.

Det følger videre av forarbeidene at det avgjørende vil være hvor mange ansatte som i en gitt periode

faktisk har sluttet i virksomheten fordi de har fylt 70 år og hvor mange som har fått tilbud om å fortsette utover 70 år. Dette må vurderes samlet hos den enkelte arbeidsgiver. Hvor nivået skal ligge er ikke mulig å si noe eksakt om. Det legges imidlertid til grunn som et akseptabelt omfang at inntil 10 prosent ansatte får fortsette (over en periode på rundt 5 år) uten at det rokker ved inntrykket om at aldersgrensen er praktisert konsekvent.

Undervisningspersonalet omfattes av lov om statens pensjonskasse og følger 70 årsgrensen i aldersgrenseloven § 2. Det gjelder her ikke det samme vilkåret om konsekvent praktisering som i arbeidsmiljøloven § 15-13 a (3). Tilsvarende gjelder for sykepleiere som omfattes av sykepleierpensjonsloven § 6 og derfor har lovfestet 70 årsaldersgrense. Dersom disse fortsetter utover fylte 70 år, er det rettslig uklart om de skal inngå i vurderingen av om konsekvenskravet er oppfylt. Pga. usikkerheten her, anbefaler vi at de teller med ved beregningen av hvor mange som får fortsette utover 70 år.

2. Varsling erstatter oppsigelse

Bestemmelsen inneholder en varslingsbestemmelse som vil komme istedenfor en ordinær oppsigelse. Det gjelder ingen formkrav til varselet utover at det må være skriftlig. Fratreden kan tidligst kreves seks måneder etter at slikt varsel er gitt. Fristen på seks måneder regnes fra første dag i måneden etter at slikt varsel er kommet frem til arbeidstaker.

Et slikt varsel om opphør av arbeidsforhold vil verken være et enkeltvedtak etter forvaltningsloven eller en oppsigelse etter arbeidsmiljøloven. Det gjelder derfor ikke krav om forhåndsvarsel eller drøftingsmøte etter arbeidsmiljøloven § 15-1 før varsel gis. Det følger imidlertid av bestemmelsens sjette ledd at arbeidsgiver skal - så langt det er mulig - innkalle arbeidstaker til en samtale før varsel gis.

Det innebærer at arbeidsgiver som ønsker at arbeidsforholdet skal opphøre når arbeidstaker fyller 70 år eller ved en lavere fastsatt særaldersgrense/67 år, bør innkalle arbeidstaker til en samtale drøye seks måneder før dette tidspunktet. Hensikten med en slik samtale er å orientere arbeidstaker om at arbeidsforholdet vil bli avsluttet ved oppnådd aldersgrense slik at arbeidstaker er forberedt på dette før varselet sendes. Deretter kan arbeidsgiver sende et skriftlig varsel om at arbeidsforholdet opphører om seks måneder. Konsekvensen av at varsel ikke er gitt i tide, vil være at arbeidstaker ikke plikter å fratre før seksmånedersfristen er utløpt. Kravet om en samtale før varsel gis må imidlertid ses på som en ordensforskrift som ikke får noen direkte konsekvenser dersom det er uteglemt. Alminnelig hensynsfullhet tilsier imidlertid at det bør innkalles til en slik samtale i forkant av at varsel sendes ut.

Som følge av det nye kravet om konsekvent praktisering av 70 årsgrensen, er det viktig at arbeidsgiver gjennomgående sender varsel 6 måneder før arbeidstaker fyller 70 år dersom det er nødvendig for å overholde vilkåret om konsekvent praktisering. I de tilfeller det er ansatte over 70 år som i dag er i arbeid, må det tilsvarende sendes varsel om opphør av arbeidsforholdet dersom det er nødvendig for å overholde vilkåret om konsekvent praktisering.

3. Varsling ved fortsettelse av arbeidsforholdet

Dersom arbeidsforholdet skal fortsette uforandret etter oppnådd aldersgrense, er det ikke nødvendig å foreta seg noe når aldersgrensen nås. Dette gjelder i de tilfeller det er ønskelig at arbeidstaker fortsetter utover særaldersgrensen/67 år. Det vil også gjelde i de unntaksvis tilfeller det ikke er i strid med kravet om konsekvent praktisering å la enkelte arbeidstakere fortsette utover fylte 70 år. I sistnevnte tilfelle er det likevel nødvendig at arbeidsgiver har vurdert og kan begrunne hvorfor enkelte likevel får fortsette utover 70 år.

Ovennevnte fremgangsmåte om varsling følges på det tidspunkt det er ønskelig at arbeidsforholdet opphører. Alternativt kan varsel sendes seks måneder før oppnådd aldersgrense og ny avtale som regulerer det videre arbeidsforholdet inngås ved oppnådd aldersgrense. Det siste alternativet kan være hensiktsmessig dersom det er ønskelig å gjøre endringer i det videre arbeidsforholdet eller avtale en kortere varslingsfrist enn seks måneder.

Arbeidstaker kan når som helst - med en måneds varslingsfrist - avslutte arbeidsforholdet, jf § 15-13 a syvende ledd. Det kan da i avtalen som regulerer det videre arbeidsforholdet, settes en varslingsfrist på for eksempel en måned tilsvarende den som gjelder for arbeidstaker. På denne måten får arbeidsgiver en større fleksibilitet og kan avslutte arbeidsforholdet raskere.

Både i de tilfeller der arbeidsforholdet fortsetter etter oppnådd aldersgrense uten at arbeidsgiver foretar seg noe og i de tilfeller der arbeidsgiver velger å inngå en ny avtale etter dette tidspunktet, oppstår spørsmålet om hva som gjelder for det videre arbeidsforholdet. Tilsvarende vil også gjelde der kommunen velger å ansette en som har nådd aldersgrensen og som ikke allerede har et arbeidsforhold i kommunen.

4. Ikke stillingsvern for arbeidstaker over aldersgrensen

Det er helt klart og følger av ovennevnte at vedkommende arbeidstaker ikke har noe stillingsvern. Arbeidsgiver kan derfor når som helst avslutte arbeidsforholdet ved å varsle i tråd med § 15-13 a eller i tråd med det som er avtalt i forbindelse med reengasjement/ny ansettelse. Det forutsetter trolig at kravet om konsekvent praktisering er oppfylt. Arbeidstaker plikter da å fratre etter utløpet av varslingsfristen. Arbeidsmiljøloven kap. 15 kommer ikke til anvendelse. Det innebærer blant annet at det ikke er krav om drøftingsmøte, arbeidstaker har ikke rett til å kreve forhandlinger og har heller ikke rett til å stå i stillingen etter utløpet av varslingsfristen.

For øvrig vil vedkommende fremdeles være en arbeidstaker og de øvrige reglene i arbeidsmiljøloven, ferieloven og hovedtariffavtalen vil komme til anvendelse. Det innebærer blant annet at arbeidsgiver skal tilrettelegge etter arbeidsmiljøloven § 4-6 dersom arbeidstaker blir syk. Samtidig vil ikke sykdom hos arbeidstaker innebære noen begrensning i adgangen til å bringe arbeidsforholdet til opphør.

5. Om rett til sykelønn

HTA kapittel 1 § 8 punkt 8.2.2. er endret fra 1. mai 2016. Dette innebærer at for arbeidstakere som fortsetter i tjenesten etter fylte 67 år er retten til lønn under sykdom begrenset av folketrygdloven § 8-51. Arbeidstaker må være under 70 år og inntekten må overstige 2G for rett til sykelønn overhode. Retten til full lønn er begrenset av stønadsdagene i § 8-51. Etter utløpet av refusjonsperioden på 60 dager og eventuell arbeidsgiverperioder, er retten til lønn under sykdom begrenset til differansen mellom full lønn og pensjon. Arbeidstaker må dokumentere pensjonens størrelse.

6. Særskilt avtale om fortsettelse

Dersom det inngås ny avtale om videre arbeid etter oppnådd aldersgrense, vil denne avtalen ikke være en ordinær arbeidsavtale forutsatt at man oppfyller kravet om konsekvent praktisering etter fylte 70 år. En slik avtale vil heller ikke være en midlertidig arbeidsavtale etter arbeidsmiljøloven § 14-9. Avtalen står således i en særstilling i forhold til ordinære arbeidsavtaler. Fordi arbeidsgiver kan velge å avslutte arbeidsforholdet, vil arbeidsgiver også stå fritt til å gjøre endringer i det tidligere avtalte arbeidsforholdet blant annet hva gjelder arbeidsoppgaver. Alle som arbeider i virksomheten etter fylte 70 år vil imidlertid omfattes av vurderingen av om kravet om konsekvent praktisering er oppfylt, uavhengig av om det inngås ny avtale om videre arbeid, reengasjement eller arbeidsforholdet bare fortsetter utover 70 år.

Hvorvidt det er ønskelig å fortsette arbeidsforholdet etter oppnådd aldersgrense må vurderes konkret i forhold til den enkelte arbeidstaker. Når det gjelder valg av fremgangsmåte der arbeidsforholdet skal fortsette, anbefales det å varsle i tråd med § 15-13 a og deretter inngå ny avtale i de tilfeller det er behov for å gjøre endringer i arbeidsforholdet og/eller det er ønskelig med en kortere varslingsfrist enn seks måneder. Alternativt kan arbeidsforholdet bare fortsette inntil videre og deretter innkalle til en samtale og varsle i tråd med § 15-13 a når det er ønskelig å bringe arbeidsforholdet til opphør.

7. mai 2016

Red. merkn.: Se også forslag til avtale om fortsatt arbeid etter fylte 70 år (KS).

Vedlegg nr. 2:

HTA Kap.1 § 12.5 Avlønning av pensjonister

Bestemmelsen ble innført 1. oktober 2013 og gjaldt alderspensjonister som mottar pensjon fra den kommunale tjenstepensjonsordningen (TPO). Bestemmelsen kom som en følge av arbeidsrettsdom 21.6.2013. Etter dommen skal alle meldes inn i ordningen uansett stillingsstørrelse. Dermed mistet alderspensjonister muligheten til å arbeide inntil 168 timer i kvartalet på ordinære vilkår, uten at pensjonen ble redusert.

Pr 1.5.2014 er bestemmelsen utvidet til også å omfatte AFP-pensjonister som får pensjonen beregnet etter pensjonsordningens ordinære regler (tjenstepensjonsberegnet AFP etter fylte 65 år), jf. vedlegg 4, § 5, tredje ledd i HTA. I tillegg ble timesatsen økt fra kr 175 til kr 180. (Nå 196,-)

Ved praktisering av bestemmelsen legges følgende til grunn:

- Det er ingen som har krav på å bli tilsatt på pensjonistlønn (og dermed uavkortet pensjon). Det er arbeidsgiver som bestemmer om de vil tilsette pensjonister etter denne bestemmelsen.
- Lønn er kr 180 pr time. Alle øvrige bestemmelser i Hovedtariffavtalen gjelder (sykdom, ferie, ubekvemstillegg osv.). De som ansettes på pensjonistvilkår meldes ikke inn i pensjonsordningen (hvilket innebærer at løpende alderspensjon ikke blir redusert).
- Hovedregelen vil være at dette er tilfeldige vikarer mm med timelønn.
- Det er ikke i strid mot bestemmelsen om noen får et fastere tilsetningsforhold, men slik at betalingen regnes ut etter timelønn på kr 180. Pr.1.5.17 er timelønna økt til kr.196,-/time.
- Pensjonister som avlønnes etter denne bestemmelsen skal ikke fortrenge annen yngre arbeidskraft. Det må vurderes om det i forbindelse med tilsetning skal tilbys tarifflønn og dermed redusert pensjon.
- Ved ordinære tilsetninger i faste stillinger, midlertidige stillinger eller på tilkalling må kommunen velge hvem de vil ansette ut fra kvalifikasjonskriteriene. Dersom pensjonisten vurderes som best kvalifisert kan de tilsettes på pensjonistvilkår.

Arbeidstakere som får tjenstepensjon gjennom lovfestede ordninger (lærere, sykepleiere) følger fortsatt regelverket i disse ordningene.

Vedlegg nr. 3

Interne rutiner ved avvikling av arbeidsforhold i Songdalen kommune grunnet oppnådd aldersgrense

Songdalen kommune har en tariffavtalt 70 årsgrense i kommunal sektor (Jfr. HTA vedlegg 5 §6). Arbeidsforholdet skal bringes til opphør via et skriftlig varsel, ikke gjennom oppsigelse.

Arbeidstakere med særaldersgrense (65 år) har ikke samme mulighet, men kan stå til 67 år dersom de ikke har opptjent fulle pensjonsrettigheter. (Jf HTA kap 2, pkt 2.4).

1. Arbeidsgiver (nærmeste leder) innkaller arbeidstaker til en samtale (6 mnd. før) for å informere om at varsel om fratredelsestidspunktet grunnet oppnådd aldersgrense, vil blir sendt. Samtalen som er avholdt skal dokumenteres med et notat som lagres i personalmappa til den ansatte.

2. Arbeidsgiver sender skriftlig varsel om tidspunkt for fratreden (Jf Aml § 15-13a). Fratreden kan tidligst kreves seks måneder etter den første dag i måneden, etter at varsel er forventet kommet fram til arbeidstaker. Se mal på varsel. (vedlegg 1). Brevet skrives i P360. Husk å sende med skjema med tilbud om fortsettelsesforsikring. Skjema om fortsettelsesforsikring finner du i Compilo.

3. Arbeidstaker har en tilsvarende varslingsplikt på en (1) måned, men det er ikke stilt krav om at denne varslingsplikten må skje skriftlig.

4. Praktisering av aldersgrensen skal håndheves strengt, men unntaksvis kan en la enkelte arbeidstakere fortsette i virksomheten etter fylte 70 år når:

- det er vanskelig å rekruttere nødvendig kompetanse
- oppgavene planlegges faset ut i nær framtid
- tilsettingen ikke er til hinder for å nå målet om en heltidskultur

Arbeid utover oppnådd aldersgrense kan innvilges etter søknad fra nærmeste leder.

Avgjørelsesmyndigheten er lagt til rådmannen v/personalsjefen.

Dersom søknaden innvilges må det inngås avtale om fortsatt arbeid, med gjensidig varsel om opphør på 1 måned inngås av vedkommende enhet.

Avtaleskjema finnes i Compilo.

Sist ajourført 30.8.2017.
